

Τ.Ε.Ι. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΜΕ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Αναζητώντας τη *legem informaticam* ιδιαίτερα
κατόπιν των επαναστάσεων του έτους 2011

ΠΥΡΓΟΣ 2013

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:
ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΒΟΓΙΑΤΖΗ
ΔΙΑΜΑΝΤΩ ΚΑΠΕΝΤΖΩΝΗ

Πίνακας περιεχομένων

Όροι	3
Πρόλογος	4
Εισαγωγή	4
1. Η Κοινωνία της Πληροφορίας	5
1.1 Η νομοθετική κατοχύρωση των δικαιωμάτων της ΚτΠ	6
1.2 Το δικαίωμα της αντίστασης	7
1.3 Ανασταλτικοί παράγοντες ως προς την ΚτΠ	9
1.3.1 Οικονομικοί παράγοντες.....	9
1.3.2 Ψηφιακό χάσμα	10
1.3.3 Έλλειψη εμπιστοσύνης, ασφάλεια δεδομένων	14
1.4 Η έννοια της Δημοκρατίας	17
1.5 Η έννοια της Επανάστασης.....	19
1.6 Η ανάγκη των πολιτών για συμμετοχή στα κοινά	19
2. Η επανάσταση του Θερίσου	20
2.1 Τα αίτια της επανάστασης	23
2.2 Η ιστορία της εφημερίδας «Κήρυξ».....	25
3. Πολιτικές εξελίξεις 2011	27
3.1 Συριακός εμφύλιος πόλεμος.....	27
3.1.1 Νέα επεισόδια στην Συρία το 2013.....	31
3.1.2 Ξένοι στρατιώτες στο πλευρό της Συρίας.....	32
3.2 Η επανάσταση στη Λιβύη το 2011.....	33
3.2.1 Διαδοχή των γεγονότων στη Λιβύη.....	36
3.2.2 Μάρτιος 2011: Αναγνώριση των επαναστατών.....	39
3.2.3 Προσφυγές από τη Λιβύη στα σύνορα με την Τυνησία.....	40
3.2.4 Χάρτης επεμβάσεων στη Λιβύη.....	40

3.2.5 Δηλώσεις Καντάφι για διαπραγματεύσεις.....	42
3.2.6 Θάνατος μελών οικογένειας Καντάφι.....	42
3.2.7 Παγκόσμιος Οργανισμός Επισιτισμού.....	43
3.2.8 Εγκλήματα κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων.....	43
3.2.9 Πολύνεκρες συγκρούσεις στη Λιβύη.....	44
3.2.10 Συνεχίζονται οι εμφύλιες διαμάχες.....	45
3.2.11 Συγκρούσεις πολιτών με μέλη της πολιτοφυλακής.....	45
3.3 Αιγυπτιακή επανάσταση του 2011.....	46
3.3.1 Διάλυση του κόμματος του Μουμπάρακ.....	49
3.3.2 Οικονομικές επιπτώσεις.....	50
3.3.3 Διαδηλώσεις κατά της απόφασης Μουμπάρακ	51
3.3.4 Συγκρούσεις για το νέο σύνταγμα.....	51
3.3.5 Φόβοι για νέα επεισόδια στην πλατεία Ταχρίρ	52
3.4 Η έναρξη της «κρίσης» στην Ελλάδα	54
3.4.1 Το κίνημα των Αγανακτισμένων και ο ξεσηκωμός του κόσμου.....	62
3.4.2 Κίνημα Αγανακτισμένων Μοτοσικλετιστών	64
3.5 Πανευρωπαϊκό Ραντεβού των Αγανακτισμένων	67
Επίλογος.....	68
Βιβλιογραφία	70

Όροι:

ΚτΠ: Κοινωνία της Πληροφορίας

Η/Υ: Ηλεκτρονικός Υπολογιστής

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΤΠΕ: Τεχνολογία Πληροφορικής και Επικοινωνίας

ΨΧ ή dd ή digital divide: Ψηφιακό χάσμα

ΑΜΕΑ: Άτομα με ειδικές ανάγκες

PCR: Private sector participation, Competition and effective Regulation

NT: νέες Τεχνολογίες

Social divide: κοινωνικό χάσμα

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

ΔΝΤ: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

ΕΚΤ: Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

SEA: Συριακός Ηλεκτρονικός Στρατός

Πρόλογος

Ως Κοινωνία της Πληροφορίας νοείται μία κοινωνία όπου η παραγωγή, διανομή, χρήση, ενσωμάτωση και διαχείριση πληροφοριών αποτελεί σημαντική οικονομική, πολιτική και πολιτιστική δραστηριότητα. Στόχος μιας ΚτΠ είναι να κερδίσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα διεθνώς, δια μέσου της χρήσης της πληροφορικής (IT) με δημιουργικό και παραγωγικό τρόπο. Η οικονομία της γνώσης είναι η αντίστοιχη έννοια σε οικονομικό επίπεδο, σύμφωνα με την οποία ο πλούτος δημιουργείται μέσα από την οικονομική εκμετάλλευση της κατανόησης. Οι άνθρωποι που έχουν τα μέσα να συμμετέχουν σε αυτή τη μορφή κοινωνίας ορισμένες φορές ονομάζονται «ψηφιακοί πολίτες».

Οι δείκτες αυτής της ταχείας αλλαγής μπορεί να είναι τεχνολογικοί, οικονομικοί, επαγγελματικοί, χωρικοί, πολιτιστικοί ή συνδυασμός αυτών. Η ΚτΠ αναγνωρίζεται ως διάδοχος της βιομηχανικής κοινωνίας. Στενά συνδεδεμένες έννοιες είναι η μεταβιομηχανική κοινωνία, η μεταμοντέρνα κοινωνία, η κοινωνία της γνώσης, η τηλεματική κοινωνία, η Επανάσταση της Πληροφορίας και η κοινωνία των δικτύων.

Εισαγωγή

Σκοπός της εργασίας μας είναι η ανάδειξη της «εξάρτησης» και της δύναμης που μπορεί να αποκτήσει ο άνθρωπος με τη βοήθεια της ΚτΠ, προκειμένου να απαιτήσει ή να διεκδικήσει ό,τι θεωρεί ως δίκαιο απέναντι στον ίδιο και τους συναθρώπους του, ή να αντιδράσει απέναντι σε κάτι που θεωρεί ότι θα βλάψει τη χώρα του.

Στην εργασία αναφέρουμε ενδεικτικά παραδείγματα επαναστάσεων από το 1905 με την επανάσταση του Θερίσου έως σήμερα με τις συνεχείς εξελίξεις στο πολιτικό σκηνικό ανά τον κόσμο που αποδεικνύονται όλο και πιο καταστροφικές τόσο για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ελευθερία του ατόμου, όσο και για την μετέπειτα πορεία της κάθε χώρας.

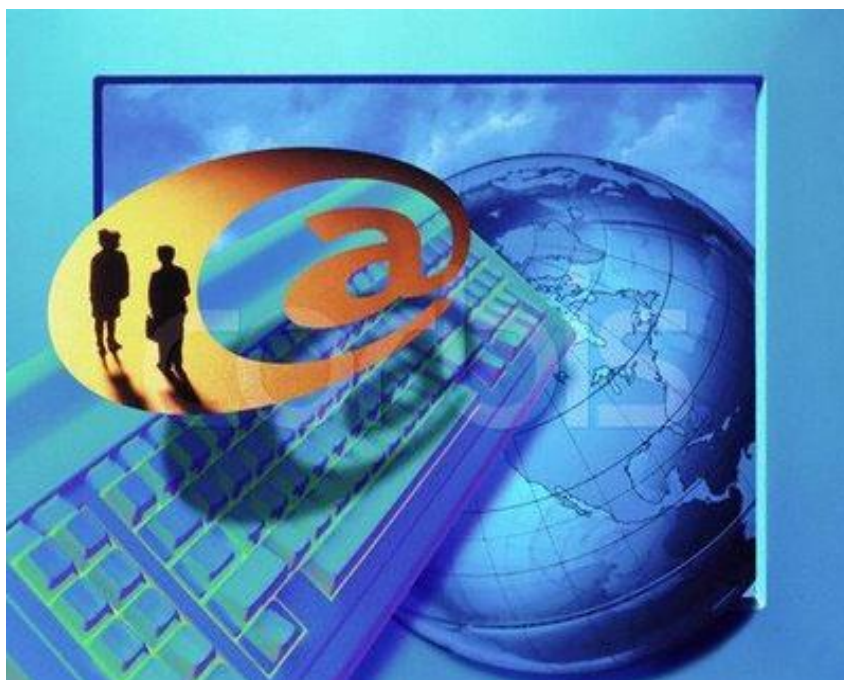
Στόχος είναι μέσα από αναφορές για τις εξελίξεις να αναδειχθεί η δύναμη της πληροφορίας και πως μέσα από την ΚτΠ μεταφέρονται τα γεγονότα αλλά και τον καταλυτικό ρόλο που παίζει το διαδίκτυο σε κάθε κοινωνία. Το πώς μπορεί να

κινδυνεύσει ακόμα και ένα καθεστώς μέσα από τη δύναμη του διαδικτύου και τον τρόπο που επηρεάζει αλλά και που δίνει φωνή στους πολίτες.

Μέσα από αναφορές προκύπτει ότι από παλιά η «εξουσία» μιας χώρας προκειμένου να αποφύγει κινδύνους κατέφευγε στην «εύκολη λύση» την απαγόρευση της ελευθερίας του λόγου αλλά και στην απαγόρευση της χρήσης του διαδικτύου πιο πρόσφατα. Αποδεικνύοντας περίτρανα ότι οι πολίτες μπορούν να αποτελέσουν «απειλή» για την εκάστοτε πολιτική εξουσία μέσα από την χρήση της ΚτΠ.

1. Η Κοινωνία της πληροφορίας

Πλέον η καθημερινότητα των ανθρώπων περιστρέφεται γύρω από τις νέες τεχνολογίες, όποια και αν είναι η μορφή τους, στην εποχή του 21^{ου} αιώνα οι ψηφιακές τηλεπικοινωνίες,

Εικόνα 1: Η δύναμη του διαδικτύου

θεωρείται ότι αποτελούν την

κύρια υποδομή ανάπτυξης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Υποδομή τόσο απαραίτητη για την εποχή μας, ώστε η παροχή της να θεωρείται ο τρίτος όρος επιβίωσης μετά την παροχή ύδρευσης και την εποχή ενέργειας.

Ο όρος «Κοινωνία της Πληροφορίας», καταγράφει την μακροχρόνια διαδικασία της μεταλλαγής της βιομηχανικής κοινωνίας σε κοινωνία της πληροφορίας και των δικτύων¹.

Μέσα από μία έρευνα που πραγματοποιήσαμε για την ΚτΠ, τόσο στο διαδίκτυο, όσο και σε άρθρα και βιβλία, διαπιστώσαμε ότι δεν υπάρχει ακριβής ορισμός που να περιγράφει την ΚτΠ.

Στην γενικότερη εκδοχή του, ο όρος Κοινωνία της Πληροφορίας, χρησιμοποιείται για να δηλώσει ένα πλέγμα σχέσεων που διαμορφώνονται με άξονα την πληροφορία, την ηλεκτρονική πληροφορία.

Το διαδίκτυο αποτελεί το βασικό τεχνολογικό υπόβαθρο της ΚτΠ καθώς και το επικοινωνιακό πλαίσιο, όπου αναπτύσσονται ποικιλόμορφες κοινωνικές δραστηριότητες και δημιουργούνται κοινωνικές σχέσεις. Έτσι λοιπόν στην ΚτΠ, διαμορφώνεται κάποια νέα μορφή κοινωνικών σχέσεων, η οποία προϋποθέτει και ταυτόχρονα συνεπάγεται την ανάδειξη της πληροφορίας σε αυτόνομο πολιτισμικό και οικονομικό αγαθό. Η πρόσβαση στον κόσμο της ψηφιακής εποχής είναι αίτημα, ώστε η ΚτΠ να είναι μία δημοκρατική, ελεύθερη και συμμετοχική κοινωνία, με ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε αυτή και αξιοποίηση των δυνατοτήτων της.

Οι κοινωνικές σχέσεις που συγκροτούν την Κοινωνία της Πληροφορίας αναπτύσσονται σε ένα «μη - χώρο» ή κατά παρόμοια ορολογία σε έναν «ου - τόπο» . Το κύριο τεχνολογικό υπόβαθρο αυτής της ιδιότυπης έκφανσης κοινωνικών σχέσεων, το διαδίκτυο, είναι ένα αποκεντρωμένο δίκτυο ανταλλαγής πληροφοριών, απελευθερωμένο από εξαρτήσεις προς τη διάσταση του χώρου . Αυτό συνεπάγεται την αποδέσμευσή του από την έννοια της «Χώρας», έννοια που συνυφαίνεται με «τμήμα γης με καθορισμένα όρια».

1.1 Η νομοθετική κατοχύρωση των δικαιωμάτων της ΚτΠ

Η ελεύθερη πρόσβαση των ατόμων στην ΚτΠ έχει κατοχυρωθεί νομικά μέσα από άρθρα του Συντάγματος. Πιο συγκεκριμένα μέσα από το άρθρο 5^Α παρ. 2 του

¹ «Η κοινωνία της Πληροφορίας και των δικτύων», Γ. Παππάς

Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «καθένας έχει δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας. Η διευκόλυνση της πρόσβασης στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά, καθώς και της παραγωγής, ανταλλαγής και διάδοσης τους αποτελεί υποχρέωση του κράτους, τηρουμένων πάντοτε των εγγυήσεων των άρθρων 9, 9^A και 19»².

Επίσης η ελευθερία της έκφρασης και διάδοσης της, μέσω διαδικτύου κατοχυρώνεται στο αρ. 14 παρ. 1 του Συντάγματος, καθώς και στο αρ. 10 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου³.

Οι πολίτες δέχονται να υπαχθούν στις επιταγές της πολιτικής εξουσίας με αντάλλαγμα την προστασία των θεμελιωδών τους δικαιωμάτων. Η συμφωνία αυτή καταγράφεται στο Σύνταγμα, που κατοχυρώνει τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών και ρυθμίζει την άσκηση της πολιτικής εξουσίας. Όταν όμως η πολιτική εξουσία παραβιάζει το Σύνταγμα σε βαθμό ώστε να κλονίζονται οι θεμελιώδεις αρχές της κοινωνικής συμβίωσης, και να καταλύεται στην πράξη η πρωταρχική συμφωνία, ο πολίτης αποδεσμεύεται από αυτήν.

1.2 Το δικαίωμα της αντίστασης

Το δικαίωμα της αντίστασης στην τυραννία, αποτελεί δικαίωμα του κάθε ανθρώπου, σύμφωνα με τη «Διακήρυξη των δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη» της Γαλλικής Επανάστασης, που αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη κείμενα του ευρωπαϊκού συνταγματικού πολιτισμού. Το δικαίωμα αντίστασης του άρθρου 120 παρ.4 του Συντάγματος δεν αφορά απλά την περίπτωση όπου ένας νόμος ή μια πράξη της πολιτικής εξουσίας είναι αντίθετα με το Σύνταγμα. αλλά κάτι πολύ περισσότερο από αυτό. Αφορά την περίπτωση όπου οι πράξεις της πολιτικής εξουσίας συνιστούν «κατάλυση με τη βία του Συντάγματος». Όταν δηλαδή η πολιτική της κυβέρνησης καταλήγει να προσβάλλει τις θεμελιώδεις αρχές του Συντάγματος στις οποίες στηρίζεται το «κοινωνικό συμβόλαιο» κυβέρνησης και

² «Το δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας» Θ.Κ. ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΥ, Τ. ΒΙΔΑΛΗΣ, Λ. ΜΗΤΡΟΥ, ΑΝ. ΤΑΚΗΣ

³ Σημειώσεις μαθήματος «Δίκαιο ΜΜΕ», καθηγητής: Αντώνιος Μανιάτης

πολιτών, όπως η μορφή του πολιτεύματος, οι οργανωτικές του βάσεις ή το αξιακό σύστημα που πραγματώνει το Σύνταγμα⁴.

Εκτός αυτού, στο άρθρο 120 παράγραφο 2 του Συντάγματος, προβλέπεται «ο σεβασμός στο Σύνταγμα και τους νόμους που συμφωνούν με αυτό και η αφοσίωση στην Πατρίδα και τη Δημοκρατία αποτελούν θεμελιώδη υποχρέωση όλων των Ελλήνων». Δηλαδή, το δικαίωμα αντίστασης αποτελεί δικαίωμα, αλλά ταυτόχρονα και υποχρέωση του κάθε πολίτη, προκειμένου να υπερασπιστεί το Σύνταγμα, όταν οι πράξεις της πολιτικής, οδηγούν στην κατάλυσή του.

Από την άλλη μεριά, οι διατάξεις του ποινικού δικαίου δεν προβλέπουν την ύπαρξη αντίστασης των πολιτών. Ειδικότερα, οι λόγοι άρσης του αδίκου δεν περιέχονται μόνο στον ποινικό κώδικα αλλά και σε διάφορα άλλα νομοθετήματα που ανήκουν σε διάφορους κλάδους του δικαίου, ακόμη και σε κανόνες εθιμικούς ή πέρα από το θετό δίκαιο.

Αντίσταση, κατά ένα κλασικό ορισμό της, είναι το δικαίωμα κοινωνικής άμυνας κατά της εγκληματικής κρατικής εξουσίας, η οποία ασκείται έτσι ώστε να απειλεί φυσικά ή ψυχικά το λαό. Διδάσκεται ότι η αντίσταση μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι επιτρεπτή και μόνον υπό αυστηρές προϋποθέσεις:

- να έχει ως αιτία βαρύτατη κατάχρηση της κρατικής εξουσίας,
- να έχει πάντοτε επικουρικό χαρακτήρα έναντι άλλων νόμιμων και ειρηνικών μέσων,
- κατά την ενεργοποίησή της να τηρείται το αξίωμα της αναλογίας μεταξύ μέσου και σκοπού,
- να υπάρχει βάσιμη ελπίδα για την επιτυχία του σκοπού της αντίστασης, και
- όποιος την επιχειρεί να έχει την αναγκαία διορατικότητα για να κρίνει σωστά την κατάσταση και να επιχειρεί την πράξη του με την εσωτερική πεποίθηση ότι εξυπηρετεί το συμφέρον του συνόλου και όχι το ατομικό του.⁵

⁴ «Κοινωνία της Πληροφορίας» Νέδα Κανελλοπούλου, Επίκουρη καθηγήτρια Συγκριτικού Δημοσίου Δικαίου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

⁵ «Δικαίωμα αντίστασης και ποινικό δίκαιο», Διονύσης Δ. Σπινέλης, καθηγητής του ποινικού δικαίου στο πανεπιστήμιο Αθηνών

Θεωρούμε ότι η ανάγκη του κάθε πολίτη για συμμετοχή του στην Κοινωνία της Πληροφορίας αποτελεί επιτακτική ανάγκη, που αποβλέπει στην ενεργή συμμετοχή του στα κοινά. Ο κάθε Έλληνας πολίτης είναι υποχρεωμένος να σέβεται και να ακολουθεί του νόμους του Συντάγματος, ενώ το δικαίωμα του για αντίσταση είναι νόμιμο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 120 του Συντάγματος, μόνο εάν υπάρχει περίπτωση κατάλυσης του Συντάγματος από την πολιτική εξουσία.

Το δικαίωμα αντίστασης είναι επομένως μία ειδική περίπτωση άμυνας, που επιτρέπεται κατ' εξαίρεση για την υπεράσπιση ορισμένου έννομου αγαθού και που παρέχεται με ειδική και μάλιστα συνταγματική διάταξη.

Αντίθετα, βάσει του ποινικού κώδικα, το δικαίωμα αντίστασης δεν είναι νόμιμο δικαίωμα των πολιτών.

1.3 Ανασταλτικοί παράγοντες ως προς την πρόσβαση στην ΚτΠ

Μπορεί για την πλειοψηφία των ανθρώπων της Ελλάδας καθώς και άλλων χωρών μελών της Ε.Ε., η καθημερινή χρήση και η εξοικείωση με το διαδίκτυο να χαρακτηρίζεται από πολλούς ως «καθημερινή ρουτίνα», (ήδη σε πολλές χώρες η αύξηση της χρήσης των νέων τεχνολογιών έχει φτάσει έως και το 10% σε σύγκριση με περσινά στατιστικά στοιχεία), παρόλα αυτά, υπάρχουν περιοχές όπου η χρήση της τεχνολογίας δεν είναι δυνατή. Οι ανασταλτικοί παράγοντες που εμποδίζουν τη χρήση του διαδικτύου, εμποδίζουν και την πρόσβαση των ατόμων στην Κοινωνία της Πληροφορίας.

Οι προσφερόμενες δυνατότητες της ΚτΠ, φέρνουν τον κόσμο πιο κοντά, διευκολύνουν την μεταφορά και την ανταλλαγή προϊόντων και πληροφορίας, ενώ συνδέουν τα κράτη σε παγκόσμια κλίμακα.

Οι λόγοι που καθιστούν αδύνατη την πρόσβαση στη ΚτΠ μπορεί να είναι είτε οικονομικοί, είτε να αφορούν στην έλλειψη εξοικείωσης με την τεχνολογία, είτε στην έλλειψη εμπιστοσύνης και αμφιβολίας για την ασφάλεια των δεδομένων.

1.3.1 Οικονομικοί παράγοντες

Η κυριότερη αιτία που περιορίζει την εξάπλωση του κυβερνοχώρου είναι το οικονομικό ζήτημα.

Εικόνα 2: Οι Η/Υ έχουν ενταχθεί στην καθημερινότητα των πολιτών

Παρά τη συνεχή εμφάνιση νέων τεχνολογιών, οι οποίες διατηρούν τις τιμές των προκάτοχών τους σε αρκετά χαμηλά επίπεδα, υπάρχουν αρκετές κοινωνικές ομάδες που δεν έχουν την δυνατότητα να τα διαθέσουν.

Ο κάθε υποψήφιος μελλοντικός χρήστης των νέων τεχνολογιών πολιορκείται σε καθημερινή βάση από μια σειρά

απαραίτητων πλέον μηχανημάτων: μονάδα υπολογιστή, οθόνη, πληκτρολόγιο, ποντίκι, firewire, bluetooth, μόντεμ για τη γραμμή τηλεφώνου, μόντεμ για τη σύνδεσή του με το Ίντερνετ, hub (δηλαδή κέντρο δικτύωσης), για τους πιο απαιτητικούς κάμερες, σκάνερ-σαρωτή, εκτυπωτή, mp3-player, σύστημα ήχου και πολλά άλλα ακόμα που κάθε μήνα προστίθενται σ' αυτή τη λίστα.

Το κάθε ένα από αυτά τα μηχανήματα ξεκινούν με δύο και τρία καλώδια, ενώ είναι πιθανό από την έλλειψη εξοικείωσης καθώς κι από την κακή χρήση τους να δημιουργούνται προβλήματα, ασυμβατότητες, δυσλειτουργίες και βλάβες.

1.3.2 Ψηφιακό χάσμα

Μετά την απόκτηση των απαραίτητων μηχανημάτων και εξαρτημάτων, τα οποία καθιστούν εφικτή την πρόσβαση των ατόμων στο διαδίκτυο, επομένως και στην ΚτΠ, το επόμενο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν πολλοί και καθιστά την εξάπλωση των ΝΤ σταθερά τοποθετημένη σε μειωμένα επίπεδα είναι η ραγδαία ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών και η εξάπλωση του διαδικτύου, η οποία δεν αφήνει περιθώρια σε όλους να ενσωματωθούν στη νέα ΚτΠ.

Ο όρος, Ψηφιακό Χάσμα (digital divide) χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει τη νέα κατάσταση. Η χρήση του όρου ΨΧ ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του '90, ενώ η έννοιά του περικλείει πολλές σύνθετες παραμέτρους.

Μία από αυτές τις παραμέτρους είναι η μη έγκυρη λήψη λύσεων για τις ανάγκες διάφορων κοινωνικών ομάδων, όπως τα άτομα τρίτης ηλικίας και τα ΑΜΕΑ, η οποία εμποδίζει τη διάδοση της ΚτΠ.

Γενικά με τον όρο ψηφιακό χάσμα εννοείται και το κενό που παράγεται ανάμεσα σε άτομα ή και ομάδες που ωφελούνται από τις νέες τεχνολογίες και σε εκείνα που δεν ωφελούνται. Το ΨΧ ως όρος περιγράφει εν μέρει ανισότητες σχετικές με την

Εικόνα 3: Η εξέλιξη των νέων τεχνολογιών τον 21ο αιώνα

πρόσβαση στην τεχνολογία της πληροφορίας. Θεωρείται ζήτημα μείζονος σημασίας εξαιτίας της σοβαρής επίπτωσής του στην ικανότητα του ανθρώπου να αποκτά γνώση⁶.

Στο κατώφλι του 21ου αιώνα, η ραγδαία εξέλιξη των νέων τεχνολογιών χτίζει μία παγκόσμια Κοινωνία της Πληροφορίας με νέα δεδομένα και νέες ευκαιρίες για την ανάπτυξη. Η εξάπλωση των ΝΤ όμως εγκυμονεί τον κίνδυνο δημιουργίας νέων διακρίσεων ανάμεσα σε πληροφοριακά έχοντες και μη έχοντες γνώσεις. Με άλλα

⁶ Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια, http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A8%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%8C_%CF%87%CE%AC%CF%83%CE%BC%CE%B1

λόγια το ΨΧ δημιουργεί τον κίνδυνο εμφάνισης ενός νέου αλφαριθμητισμού από τη χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) ⁷.

Ορισμένες ομάδες του πληθυσμού αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα ως προς τη χρήση των ΤΠΕ και την ισοτιμία της συμμετοχής τους στην ΚτΠ, λόγω περιορισμένων δυνατοτήτων που σχετίζονται με την εκπαίδευση, το φύλο, την ηλικία, την εθνική προέλευση κλπ, ενώ κάποιες άλλες ομάδες του πληθυσμού όπως τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), παρότι δεν υστερούν ποσοτικά στη χρήση των ΤΠΕ, εμφανίζουν ιδιαιτερότητες και ιδιομορφίες που δημιουργούν με τη σειρά τους ειδικές ανάγκες και απαιτήσεις χρήσης των Τεχνολογιών.

Σύμφωνα με την τοπολογία που είχε δημοσιεύσει η Pippa Norris, το ΨΧ χωρίζεται σε τρία είδη.

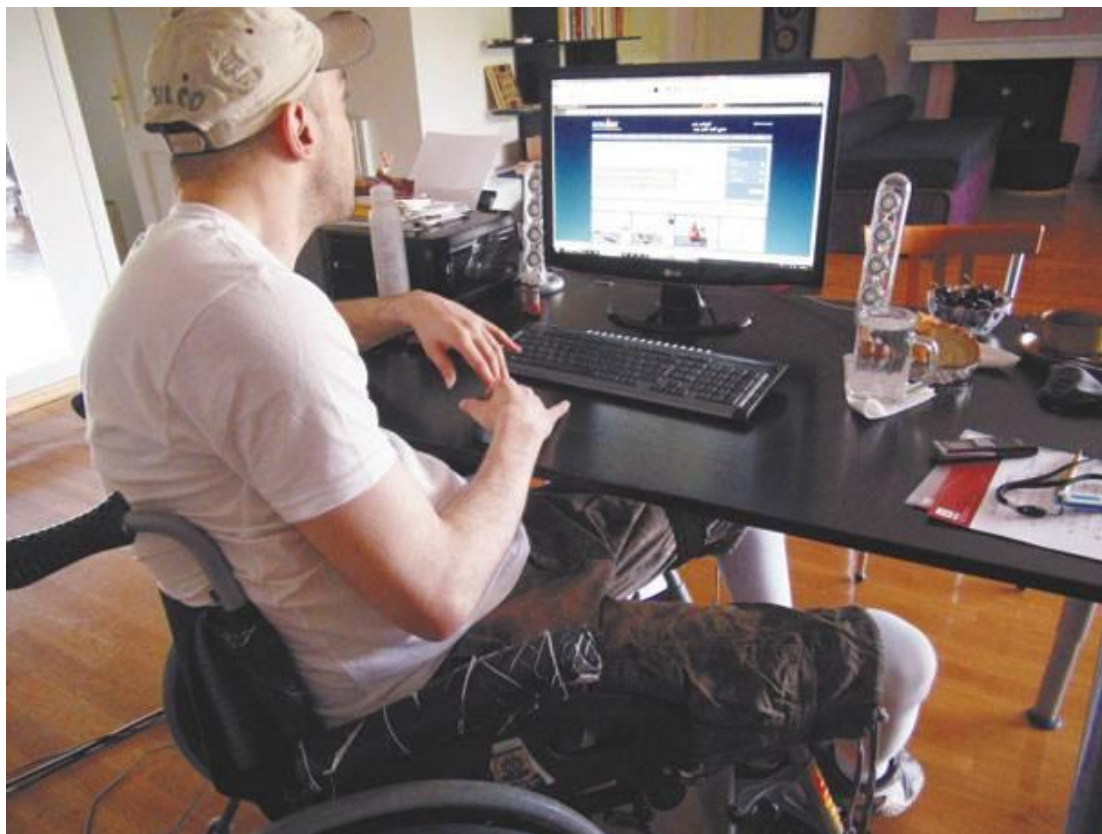
- Το «παγκόσμιο χάσμα», το οποίο αναφέρεται στις τεχνολογικές ανισότητες ανάμεσα στα κράτη,
- το «κοινωνικό χάσμα», το οποίο αναφέρεται στις ανισότητες στη χρήση των ΤΠΕ εντός των κρατών,
- καθώς και το «δημοκρατικό χάσμα», το οποίο αναφέρεται στον τρόπο που αποκλείονται από την πολιτική συμμετοχή όσοι δεν έχουν πρόσβαση ή επαρκή γνώση χρήσης των ΤΠΕ.

Τα Ηνωμένα Έθνη, παρ' όλες τις προσπάθειες, που έχουν κάνει για την μείωση του ΨΧ, αποδεικνύεται και μέσα από στατιστικά στοιχεία ότι όχι μόνο οι αγροτικές αλλά και οι αστικές περιοχές του αναπτυσσόμενου κόσμου υστερούν σημαντικά στη χρήση των νέων τεχνολογιών. Σε ορισμένες περιοχές το ΨΧ έχει μειωθεί σημαντικά, αλλά το πρόβλημα παραμένει αυξημένο στις φτωχές χώρες. Σύμφωνα με μία έκθεση των Ηνωμένων Εθνών, υποστηρίζεται ότι οι Private sector participation, Competition and effective Regulation (PCR) πολιτικές είναι χρήσιμες αλλά έχουν όρια.

⁷ Κοινωνία της Πληροφορίας: η δημιουργία της Κοινωνίας του ψηφιακού χάσματος, Παπαϊωάννου, Μερόπη, 21-01-2009, <http://openarchives.gr/search/%CE%A8%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%8C%20%CF%87%CE%AC%CF%83%CE%BC%CE%B1>

Παρόλα αυτά η έλλειψη υποδομών είναι μόνο μία από τις αιτίες του ΨΧ, γι' αυτό η αντιμετώπισή της δεν μπορεί να λύσει όλα τα προβλήματα. Ακόμα και αν είχαν όλοι ηλεκτρονικό υπολογιστή και πρόσβαση στο διαδίκτυο, το ψηφιακό χάσμα θα καταγραφόταν στους γνωρίζοντες και μη, από γνώσεις νέων τεχνολογιών.

Εξίσου σημαντικό με το παγκόσμιο είναι και το κοινωνικό χάσμα (social divide), όσον αφορά στην άνιση κατανομή των ΤΠΕ μέσα στην ίδια κοινωνία. Ακόμα και σε χώρες με προηγμένη χρήση των νέων τεχνολογιών παρατηρείται αποκλεισμός κοινωνικών ομάδων από την πρόσβαση. Ξεχωριστή κατηγορία κοινωνικής ομάδας, η οποία υφίσταται τους αποκλεισμούς του ψηφιακού χάσματος, αποτελούν οι εθνικές μειονότητες.

Εικόνα 4: Η χρήση των νέων τεχνολογιών επιφέρει εμπόδια στα ΑμεΑ

Μέσα από στατιστικές έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί κατά καιρούς αποδεικνύεται ότι η μεγαλύτερη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή αλλά και διαδικτύου στην Ευρώπη γίνεται από άτομα ηλικίας 16 έως 24 ετών σε ποσοστό σχεδόν 80%, ενώ η μικρότερη από άτομα ηλικίας 65 έως 74 ετών. Και στην Ελλάδα τα στοιχεία είναι παρόμοια. Η ηλικιακή ομάδα 16-24 ετών χρησιμοποιεί ηλεκτρονικό υπολογιστή σε ποσοστό 80% (ελαφρώς αυξημένο από το 2005) και διαδίκτυο 58,6%.

Η χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και διαδικτύου φαίνεται να είναι αντιστρόφως ανάλογη ως προς την ηλικία των χρηστών καθώς τα ποσοστά μειώνονται όσο αυξάνεται η ηλικία τους.

Τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) αποτελούν ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού, που κυμαίνεται μεταξύ 10-20% παγκοσμίως. Ο τρόπος οργάνωσης των σύγχρονων κοινωνιών επιφέρει συχνά τον κοινωνικό αποκλεισμό τους και, ενώ οι νέες τεχνολογίες μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο γι' αυτά, τα εμπόδια που συναντούν είναι πολλά, με αποτέλεσμα να μειονεκτούν αρκετά ως προς τη χρήση των ΝΤ⁸.

1.3.3 Έλλειψη εμπιστοσύνης, ασφάλεια δεδομένων

Εικόνα 5: Χάκερ, οι διαδικτυακοί εισβολείς

Όλα δείχνουν ότι αρκετοί χρήστες σε ολόκληρο τον κόσμο έχουν αρχίσει και χάνουν την υπομονή τους σχετικά με το πάντα επίκαιρο ζήτημα της απώλειας

δεδομένων από εταιρείες που διαχειρίζονται ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

Οι συνεχόμενες επιτυχημένες διαδικτυακές επιθέσεις από κακόβουλους χρήστες εναντίον εταιριών – κολοσσών οι οποίες αποθηκεύουν στα πληροφοριακά τους συστήματα δεδομένα και στοιχεία χιλιάδων ή ακόμη και εκατομμυρίων χρηστών, έχουν προκαλέσει την δικαιολογημένη απώλεια εμπιστοσύνης πολλών χρηστών ως προς την ασφάλεια των προσωπικών τους δεδομένων στο διαδίκτυο.

Φυσικά το μεγάλο πρόβλημα που έχει οδηγήσει στη δικαιολογημένη έλλειψη εμπιστοσύνης των χρηστών είναι η αδυναμία των εταιριών να προστατέψουν επιτυχώς τέτοιου είδους δεδομένα από κακόβουλους χρήστες σε συνδυασμό με την

⁸ Το κείμενο αποτελεί απόσπασμα μεταπτυχιακής εργασίας με τίτλο «Νέες τεχνολογίες και κοινωνικές ανισότητες» που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Πολιτική Επικοινωνία και Νέες Τεχνολογίες» του Πανεπιστημίου Αθηνών. Δημήτρης Καραγιάννης, Νατάσα Μαστοράκου, Γιάννα Μαρμάρου

υιοθέτηση όλο και πιο εξελιγμένων μεθόδων διαδικτυακών επιθέσεων από τους hackers⁹.

Μαζί με τις αλλαγές που επέφεραν οι νέες τεχνολογίες και το Διαδίκτυο διευκόλυναν και δημιούργησαν ιδανικές συνθήκες για την καλλιέργεια και ανάπτυξη νέων μορφών εγκληματικότητας που συνοψίζονται στον όρο ηλεκτρονικό έγκλημα ή Κυβερνο-έγκλημα (Cyber-science).

Καθημερινά, διάφοροι κακόβουλοι χρήστες του Διαδικτύου προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τις μικρές ή μεγάλες ατέλειες της πλατφόρμας λογισμικού και των πρωτοκόλλων του Διαδικτύου, για διάφορους λόγους.

Το πρόβλημα βέβαια δεν αφορά μόνο στις επιχειρήσεις αλλά και τους απλούς χρήστες.

Επιθέσεις
γίνονται
σε
καθημερινή
ή βάση
και όχι
μόνο σε
μεμονωμένα
άτομα
και
εταιρίες,

αλλά και
στο

Εικόνα 6: «Κόκκινο πανί» για τους χάκερ οι ατέλειες του διαδικτύου

Διαδίκτυο σαν σύνολο¹⁰.

Η Οδηγία περί Προστασίας Δεδομένων του 1995 αποτελεί ορόσημο στην ιστορία της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι βασικές αρχές της, δηλαδή η διασφάλιση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και η προάσπιση του θεμελιώδους δικαιώματος των ατόμων στην προστασία δεδομένων, παραμένουν το

⁹ <http://www.secnews.gr/archives/29485>

¹⁰ <http://pacific.jour.auth.gr/security/>

ίδιο επίκαιρες όσο και πριν από 17 χρόνια. Ωστόσο, ο διαφορετικός τρόπος με τον οποίο εφαρμόζει τη νομοθεσία κάθε κράτος μέλος της ΕΕ έχει δημιουργήσει ανομοιογένεια όσον αφορά την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία διαφέρει ανάλογα με το πού διαμένει ένα άτομο ή από πού αγοράζει αγαθά και υπηρεσίες.

Στα χρόνια που έχουν μεσολαβήσει από τη θέσπιση των υφιστάμενων κανόνων για την προστασία δεδομένων, νέα μέσα επικοινωνίας, όπως τα κοινωνικά δίκτυα του διαδικτύου, άλλαξαν ριζικά τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι ανταλλάσσουν προσωπικές πληροφορίες, ενώ χάρη στην τεχνολογία του υπολογιστικού νέφους περισσότερα δεδομένα είναι αποθηκευμένα σε απομακρυσμένους διακομιστές παρά σε προσωπικούς υπολογιστές. Περισσότεροι από διακόσια πενήντα εκατομμύρια άνθρωποι χρησιμοποιούν σήμερα το διαδίκτυο στην Ευρώπη σε καθημερινή βάση. Σε αυτό το ταχέως μεταβαλλόμενο περιβάλλον, τα άτομα πρέπει να διατηρήσουν τον ουσιαστικό έλεγχο των προσωπικών δεδομένων τους. Πρόκειται για θεμελιώδες δικαίωμα όλων των πολιτών της ΕΕ το οποίο πρέπει να διασφαλιστεί ¹¹.

Ένα άλλο ζήτημα στη χρήση του Η/Υ και στη διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων αποτελεί το νομικό σύστημα. Πλέον εκτός από τα έγγραφα, ως απόδειξη μπορεί να χαρακτηριστεί και ένα μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείου ενός χρήστη.¹²

Στο κλάδο της δικαιοσύνης με το ζήτημα των υπολογιστών ασχολείται η «Computer Forensics» δηλαδή η «Δικαστική των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών».¹³

Όταν η «Computer Forensics» ενεργεί ενάντια σε κάποιον πολίτη ο οποίος έχει παρανομήσει, αρχικά μετά την «έφοδο» θα πρέπει αφού γίνει ασφαλής τερματισμός της λειτουργίας ενός Η/Υ, να γίνει πλήρης καταγραφή των αντικειμένων που συνδέονται με τον υπολογιστή (όπως εξωτερικοί σκληροί δίσκοι,

¹¹ <http://blogs.sch.gr/internet-safety/archives/856>

¹² E. Pierrat, Antimanuel de Droit, Bréal 2007

¹³ Λ. Μήτρου, Το δίκαιο στην κοινωνία της πληροφορίας, Δίκαιο και Κοινωνία στον 21ο αιώνα, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2002

cd,dvd, φλασάκια, κ.α.), ενώ για όλες τις παραπάνω ενέργειες θα πρέπει να γίνεται ξεχωριστή και ακριβής καταχώρηση ακόμα και για τον χρόνο της κάθε ενέργειας.

Στη συνέχεια ακολουθείται ακριβώς ο νόμος και οι οδηγίες που απαιτεί η διαδικασία, δηλαδή, πραγματοποιείται ακριβές αντίγραφο κάθε αρχείου. Αξίζει να σημειωθεί ότι με την αντιγραφή των δεδομένων, υπάρχει το πλεονέκτημα ότι δεν γίνεται καταγραφή μόνο των αρχείων που είναι ορατά αλλά αντιγράφονται και κάποια μέρη του δίσκου τα οποία περιέχουν χρήσιμες πληροφορίες, αλλά και διαγεγραμμένα αρχεία (τα σύγχρονα λειτουργικά συστήματα των Η/Υ διαθέτουν ενσωματωμένες εφαρμογές ασφάλειας προκειμένου να εμποδίζουν την τυχαία διαγραφή ενός αρχείου, αυτό σημαίνει ότι ακόμη και αν ένα αρχείο έχει επιλεγεί για διαγραφή, τα περιεχόμενά του δεν θα εξαφανιστούν, παρά μόνο όταν η συγκεκριμένη χωρική περιοχή που καταλάμβανε, καλυφθεί από καινούργια αρχεία).

Οι προσωπικοί υπολογιστές διατηρούν αρχεία που καταγράφουν τη δραστηριότητα στο Διαδίκτυο. Για παράδειγμα, διατηρούν αρχεία εισερχόμενης και εξερχόμενης ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, συνδρομές σε ομάδες συζητήσεων και, πιθανώς, πρόσβαση σε καταγεγραμμένες ιδιωτικές συνομιλίες στο Διαδίκτυο. Επιπλέον, οι υπολογιστές θέτουν σε «κρυφή μνήμη» (κρύπτη) προσφάτως χρησιμοποιημένα δεδομένα, σε περίπτωση που χρειαστεί να επαναχρησιμοποιηθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα.¹⁴

Έτσι οι ειδικοί της «Computer Forensics», μπορούν να συλλέξουν όλα τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία ενός υπόπτου και να τα καταθέσουν στο δικαστήριο.

1.4 Η έννοια της δημοκρατίας

Ο όρος «Δημοκρατία», δηλώνει το πολίτευμα, όπου την εξουσία την ασκεί ο λαός, προκειμένου να υπηρετήσει σωστά τα συμφέροντα του λαού.

Ένα από τα κεντρικά χαρακτηριστικά της Δημοκρατίας είναι η λήψη αποφάσεων με ψηφοφορία των πολιτών, στην άμεση δημοκρατία και στην

¹⁴ «Δικαστική των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών» Αντ. Μανιάτης Δικηγόρος, Επιστημονικός Συνεργάτης - Επίκουρος Καθηγητής ΤΕΙ Πάτρας

αντιπροσωπευτική δημοκρατία με την λήψη αποφάσεων κάποιων αντιπροσώπων. Ο όρος Δημοκρατία, που ετυμολογικά σημαίνει «δήμος» και «κράτος», επινοήθηκε κατά τον 5ο πΧ αιώνα, και χρησιμοποιήθηκε κατ' αντιδιαστολή με την ολιγαρχία, την μοναρχία και την αριστοκρατία.¹⁵

Πιο αναλυτικά, ο ορισμός της δημοκρατίας έχει τρία μέρη, το πρώτο όπου η εξουσία πηγάζει από το λαό, το δεύτερο όπου η εξουσία ασκείται από το λαό και το τρίτο όπου η εξουσία εξυπηρετεί τα συμφέροντα του λαού.

Συγκεκριμένα, «η εξουσία πηγάζει από το λαό», δηλαδή για να μπορέσει να υπάρξει μία δημοκρατική κυβέρνηση θα πρέπει να είναι δημοφιλής προς τους πολίτες ή να την έχουν αποδεχθεί οι πολίτες. «Η εξουσία ασκείται από τον λαό», το οποίο δηλώνει ότι για να υπάρξει δημοκρατικό πολίτευμα θα πρέπει να εξασφαλίζεται η συμμετοχή των πολιτών στις πολιτικές διαδικασίες (διακυβέρνησης και λήψης αποφάσεων). «Η εξουσία εξυπηρετεί τα συμφέροντα του λαού», αυτό δηλώνει ότι οι φορείς της εξουσίας θα πρέπει να υπηρετούν και να προασπίζονται τα συμφέροντα του συνόλου μιας κοινωνίας.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της Δημοκρατίας είναι η ισονομία, η ελευθερία του λόγου και η αξιοκρατία. Στη Δημοκρατία κάθε πολίτης πρέπει να κατέχει μία συγκεκριμένη θέση έτσι, ώστε να είναι «χρήσιμος» στο κοινωνικό σύνολο, ενώ την εξουσία ασκεί ο λαός. Η άσκηση εξουσίας από το λαό γίνεται, ως εξής:

- Μέσω συναθροίσεων, συνελεύσεων και δημοψηφισμάτων
- Μέσω αντιπροσώπων, τους οποίους εκλέγει ο ίδιος για καθορισμένο χρονικό διάστημα.

Σήμερα, μετά από περίπου 2500 χρόνια, στη χώρα μας έχει θεσμοθετηθεί και καθιερωθεί η έμμεση ή Αντιπροσωπευτική Δημοκρατία, όπου το δικαίωμα ψήφου ασκείται κάθε 4 χρόνια, όπως προβλέπεται από τον καταστατικό χάρτη λειτουργίας του Δημοκρατικού μας πολιτεύματος, δηλαδή από το Σύνταγμά μας.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το Σύνταγμα, κατά την διάρκεια των εκλογών ο λαός επιλέγει τους αντιπροσώπους του, που θα ασκούν την νομοθετική και την

¹⁵ Κείμενο «Δημοκρατία», από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια

εκτελεστική εξουσία. Η διαδικασία εκλογής αντιπροσώπων δεν εφαρμόζεται μόνο για το κοινοβούλιο. Κατά τον ίδιο τρόπο εκλέγονται οι αντιπρόσωποι στους οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και οπουδήποτε απαιτείται εκλογική διαδικασία.

1.5 Η έννοια της επανάστασης

Με τον όρο «Επανάσταση» χαρακτηρίζεται η ενέργεια του «επανίστασθαι», δηλαδή της γενικευμένης εξέγερσης που μπορεί να συμβεί για διάφορους λόγους είτε θρησκευτικούς, είτε πολιτικούς, ή ακόμα ο συνδυασμός και των δύο, (π.χ. ιρανική επανάσταση) με απώτερο σκοπό είτε την επιβολή ενάντια του κράτους, είτε την ανατροπή του καθεστώτος. Έτσι υπό αυτή την αντίληψη ο όρος απαντάται ως «πολιτική επανάσταση» και ως «θρησκευτική επανάσταση»¹⁶.

Επίσης με τον ίδιο όρο χαρακτηρίζεται και κάθε θεμελιώδης μεταβολή που μπορεί να επέλθει στην επιστημονική γνώση και κατ' επέκταση σε ριζική μεταβολή μιας υπάρχουσας κατάστασης.

Γενικά η επανάσταση κρίνεται ως κοινωνικό φαινόμενο τόσο κατά τα αίτια όσο και για τους σκοπούς που πραγματοποιείται.

1.6 Η ανάγκη των πολιτών για συμμετοχή στα κοινά

Είναι γεγονός πως ο άνθρωπος από τη φύση του είναι «κοινωνικό ον» και αδυνατεί να ζήσει και να ολοκληρωθεί έξω από την κοινωνική ομάδα. Το άτομο είναι δεμένο με άρρηκτη σχέση αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης με το κοινωνικό του περιβάλλον.

Για να προοδεύσει ο άνθρωπος πρέπει να ζει μέσα σε μια κοινωνία που ευημερεί. Κοινό στοιχείο, λοιπόν, των ανθρώπων μιας κοινωνίας είναι ότι οι πολίτες συμμετέχουν στα κοινά και ενδιαφέρονται για τα κοινωνικά προβλήματα που προκύπτουν.

¹⁶ Ορισμός «Επανάστασης», από τη Βικιπαίδεια

Στην αρχαία Ελλάδα, με τον όρο πολιτική θεωρούσαν τη φροντίδα των κοινών υποθέσεων της πόλης μέσα από τους ίδιους τους πολίτες.

Για τον Αθηναίο πολίτη του χρυσού αιώνα ήταν αδιανόητο να αδιαφορεί για τα κοινά, ενώ αντίθετα ενδιαφερόταν εξίσου για τις ιδιωτικές και πολιτικές υποθέσεις, δηλαδή συνδύαζε την ιδιωτική με τη δημόσια ζωή. Όποιος παρέμενε αδιάφορος και ουδέτερος λογαριαζόταν ως άχρηστος.

Σήμερα, στον «αιώνα των μαζών», στον αιώνα της ετεροκατεύθυνσης, η ανάγκη της συμμετοχής στα κοινά είναι εμφανής όσο ποτέ. Οι πολίτες είναι απαραίτητο να συμμετέχουν στην οργάνωση, τον έλεγχο και την καθοδήγηση της κοινωνικής ομάδας.

Η πολιτική κοινωνικοποίηση είναι η διαδικασία, κατά την οποία ο άνθρωπος μεταβάλλεται σε πολίτη, με τη μετάδοση από την κοινωνία γνώσεων, στάσεων και αξιών. Αυτό είναι το πρώτο στάδιο για τη διαμόρφωση του ενεργού πολίτη. Το δεύτερο στάδιο είναι η πολιτική συμμετοχή, η προαιρετική ομαδική ή ατομική συνεργασία των μελών μιας κοινωνίας στα κοινά, που μετατρέπεται σε πράξη με τη συμμετοχή στις εκλογές των αιρετών αρχόντων, με την ορθή πληροφόρηση, με τον έλεγχο και την κριτική των πληροφοριών, με συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων και, γενικότερα, με παρακολούθηση και ενεργό ενδιαφέρον για τα πολιτικά συμβάντα.

2. Η επανάσταση του Θερίσου

Κατά τον Μάιο του 1905 σε ένα χωριό, λίγα χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα της Κρητικής Πολιτείας, στο Θερίσο, η Αντιπολίτευση, με ηγέτη τον Ελευθέριο Βενιζέλο, διάλεξε το δρόμο της ένοπλης και ευρύτερης αντιπαράθεσης με το συνταγματικό καθεστώς. Η αποδοχή του κινήματος από το λαό οφειλόταν σε διάφορους λόγους, με σημαντικότερο την αντισυνταγματική διακυβέρνηση. Επιπλέον, στα αίτια της επανάστασης υπάρχουν και κοινωνικοοικονομικοί λόγοι, όπως αυτοί που έγκεινται στην άνοδο της φιλελεύθερης αστικής τάξης η οποία εκπροσωπούσαν ανεπαρκώς στη Βουλή και διεκδικούσε τους μοχλούς της εξουσίας έναντι της άρχουσας τάξης.

Έτσι, η Ηνωμένη Αντιπολίτευση με επικεφαλής τον Ελ. Βενιζέλο, αντί να λάβει μέρος στις εκλογές, προτίμησε να επαναστατήσει λίγες μέρες πριν, κηρύσσοντας την Ένωση τα Κρήτης με το ελληνικό Βασίλειο και απέχοντας από τις εκλογές (την διεξαγωγή των οποίων προσπάθησε να παρεμποδίσει).

Κατά την διεξαγωγή των εκλογών της 20ης Μαρτίου, αναδείχθηκε μία μονομερής σύνθεση στη Βουλή, η οποία υιοθέτησε τον ενωτικό στόχο με το ψήφισμα της Ενώσεως, όμως ο Ύπατος Αρμοστής στην πραγματικότητα ευνόησε την επέμβαση των Μεγάλων Δυνάμεων κατά του θερισιανού κινήματος.

Μετά από τις πρώτες 50 ημέρες, άρχισαν οι εχθροπραξίες μεταξύ των καθεστωτικών και των ανταρτών. Η κορύφωση του κρητικού δράματος θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί, ιδίως αν είχε υιοθετηθεί παρόμοιο μεσολαβητικό σχέδιο από τον Γενικό Πρόξενο της Μεγάλης Βρετανίας ήδη από τα μέσα Ιουνίου.

Εικόνα 7: Πρωτοσέλιδο εφημερίδας «Καιροί» που αναφέρεται στην επανάσταση του Θερίσου

Στο θερισιανό κίνημα αναδεικνύεται ο αγωνιστικός συγκρητισμός των κατοίκων της Μεγαλονήσου, οι οποίοι συσπειρώθηκαν κατά των παραγόντων που έλεγχαν την πατρίδα τους. Μάλιστα, η επανάσταση αυτή θεωρείται ως το γεγονός, στον απόηχο του οποίου πέρασαν στην ιστορία το Γουδί και το Κιλελέρ.

Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά στην επανάσταση του 1905, αυτή ξεκίνησε στις 10 Μαρτίου, όπου ο Βενιζέλος μαζί με τους οπαδούς του κήρυξαν την Επανάσταση στο Θέρισο. Εν συνεχεία, η επαναστατική συνέλευση κήρυξε την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, ενώ υπήρξε και η πρώτη αιματοχυσία σε αιμαχία των επαναστατών με δυνάμεις που εκστράτευσαν κατά του Θερίσου.

Μετά από μια σειρά επεισοδίων, όπως τα αιματηρά επεισόδια στα Χανιά στις 18 Απριλίου, τη δολοφονία του πρωθυπουργού και αρνητή της Επανάστασης, Θεόδωρου Δεληγιάννη στις 13 Μαΐου, την επιβολή στρατιωτικού νόμου στην Κρήτη, αλλά και τα συλλαλητήρια που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα υπέρ της επανάστασης, στις 2 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε συμβιβασμός του εκπροσώπου της Επανάστασης, Βενιζέλου, με τους γενικού πρόξενους των τεσσάρων Δυνάμεων στις Μουρνιές, για τον τερματισμό της στις 25 Νοεμβρίου με την κήρυξη αμνηστίας για τους επαναστάτες με εξαίρεση τους στρατιωτικούς της Κρητικής Χωροφυλακής¹⁷.

Η πολιτική ανυπακοή είναι μια θεωρία της πολιτικής φιλοσοφίας, που αναφέρεται στην άρνηση του πολίτη να υπακούσει ή να συμμορφωθεί με νόμο ή άλλη προσταγή της πολιτικής εξουσίας που θεωρεί ανήθικο, άδικο ή παράλογο, με σκοπό η πολιτική εξουσία να πειστεί ή να εξαναγκαστεί να καταργήσει ή να τροποποιήσει αυτόν τον νόμο ή την προσταγή¹⁸.

Οι ρίζες αυτής της θεωρίας αποδεικνύονται και στη πράξη από παλιά, ενώ το πιο πρόσφατο παράδειγμα πολιτικής ανυπακοής είναι η επανάσταση των πολιτών που ξεκίνησε μέσα από το διαδίκτυο και από τις ομάδες κοινωνικής δικτύωσης. Κάτι παρόμοιο με την επανάσταση του Θερίσου, η οποία ξεκίνησε μέσα από προκηρύξεις και τοιχοκολλήσεις των πολιτών για να αντισταθούν.

Πιο αναλυτικά, η κήρυξη της επανάστασης του Θερίσου ξεκίνησε στις 10 Μαρτίου του 1905, όταν η ενωμένη αντιπολίτευση διαρρέει σκόπιμα ως πιθανή μέρα εξέγερσης τη 14^η Μαρτίου, ενώ ομάδες ενόπλων συρρέουν με μεγάλη μυστικότητα στο Θέρισο.

¹⁷ «ΤΑΛΩΣ», Τόμος ΙΣΤ' (2008) Α. Μανιάτης

¹⁸ «ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΥΠΑΚΟΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ» Ν. Κανελλοπούλου, Επ. καθηγήτρια Συγκριτικού Δημοσίου Δικαίου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Την ίδια ημερομηνία, η επανάσταση στο Θέρισο αποτέλεσε και αιφνιδιασμό του Ηγεμόνα (κάτι παρόμοιο με την επανάσταση των Αγανακτισμένων Ελλήνων, όπου κανένα πολιτικό πρόσωπο ή φορέας δεν πίστευε ότι το κίνημα αυτό θα έχει τόση γρήγορη ανταπόκριση από τους πολίτες). Η κήρυξη της επανάστασης στο Θέρισο ξεκίνησε μέσα από τοιχοκολλημένες προκηρύξεις στα Χανιά, όπου κήρυτταν την κατάργηση της αρμοστείας, ενώ παράλληλα καλούσαν το λαό σε συμπαράσταση για να πραγματοποιηθεί το όνειρο της ένωσης και συνιστούσαν στη χωροφυλακή να μην υπακούει στις διαταγές του Πρίγκιπα. Επίσης εκπρόσωποι των επαναστατών διασκορπίζονται σε όλη την Κρήτη για να μεταδώσουν το επαναστατικό μήνυμα.

Σε πιο πρόσφατη εκδοχή της επανάστασης του Θερίσου, έρχεται η επανάσταση του 2011 στην Ελλάδα, όπου μία ομάδα Ελλήνων πολιτών, μην αντέχοντας άλλο την πολιτική κατάσταση που επικρατεί στη χώρα, ξεκίνησε μέσα από κοινωνικές ομάδες δικτύωσης μία προσπάθεια αλλαγής της πολιτικής νοοτροπίας. Με αυτόν τον τρόπο και μέσα από κάποιες σχετικές κοινοποιήσεις στο διαδίκτυο, κάθε μέρα, την ίδια ώρα, όλες οι πλατείες τις χώρας γέμιζαν ασφυκτικά με Αγανακτισμένους πολίτες.

Πλέον, μπορεί η καθιερωμένη συγκέντρωση στις πλατείες να έχει ξεχαστεί, παρόλα αυτά μέσα στο διαδίκτυο το κλίμα παραμένει ίδιο. Η «κοινότητα» των Αγανακτισμένων απαριθμεί περισσότερους από 11 χιλιάδες θαυμαστές, ενώ τα καυστικά σχόλια για τα πολιτικά πρόσωπα συνεχίζονται σε καθημερινή βάση.

2.1. Τα αίτια της επανάστασης

Η πολιτική εφημερίδα «Κήρυξ» εκδόθηκε αρχικά από τον Ελ. Βενιζέλο, προκειμένου να υποστηρίξει τις θέσεις του και να αντιμετωπίσει τις κατηγορίες τις οποίες έχει εξαπολύσει εναντίον του ο Πρίγκιπας Γεώργιος Ύπατος Αρμοστής της Κρήτης, αφού τον ίδιο χρόνο τον είχε απολύσει από Σύμβουλο επί της Δικαιοσύνης της Κρητικής Πολιτείας.

Πιο συγκεκριμένα, στις 18 Μαρτίου του 1901, ο Βενιζέλος δημοσίευσε στην εφημερίδα «Κήρυξ» πέντε άρθρα με τίτλο «Γεννηθήτω Φως». Μετά από αυτήν την ενέργεια, ο Πρίγκιπας κήρυξε την απαγόρευση της ελευθεροτυπίας, ενώ η τιμωρία

για τους ανυπάκουους ήταν η φυλάκιση. Μετά από αυτήν την αναγγελία υπήρξαν διώξεις μελών της αντιπολίτευσης.

Μετά την αυταρχική επιβολή της πολιτικής του Γεωργίου, δυσαρεστημένοι πολίτες, το 1905, ύστερα από την κατάρρευση των προσπαθειών για συνδιαλλαγή μεταξύ του Βενιζέλου και του Γεωργίου, δημιούργησαν την Ηνωμένη Αντιπολίτευση, που στην ουσία αποτελούσε έναν ισχυρό πολιτικό συνασπισμό, υπό την τριανδρία του Ελ. Βενιζέλου, του Κ. Φούμη και του Κ. Μάνου.

Στα τέλη του 1904 προκηρύχθηκαν εκλογές για 64 βουλευτές, ενώ 10 ακόμη βουλευτές θα διορίζονταν απευθείας από τον πρίγκιπα. Ύστερα από την ανακοίνωση των εκλογών, η αντιπολίτευση αποφάσισε την μη συμμετοχή τους στις εκλογές, καταγγέλλοντας τα μέτρα του πρίγκιπα, ενώ παράλληλα κάλεσε και το λαό σε αποχή από τις εκλογές.

Την 26η Φεβρουαρίου του 1905, η τριανδρία και 15 ακόμα επιφανείς πολιτικοί συνέταξαν μια προκήρυξη, το πρώτο επίσημο επαναστατικό κείμενο, ζητώντας την μεταβολή του Συντάγματος (προμήνυμα της επανάστασης του Θερίσου).

Ο Πρίγκιπας Γεώργιος, βλέποντας την κατάσταση, όπου ομάδες ενόπλων άρχισαν να συρρέουν στο Θέρισσο μετά την «διαρροή» της αντιπολίτευσης για πιθανή μέρα εξέγερσης την 14η Μαΐου, προσπάθησε να συγκεντρώσει πληροφορίες μέσω των μυστικών υπηρεσιών.

Η επιλογή του Θερίσου ως έδρα της επανάστασης ήταν για κυρίως δύο λόγους. Αρχικά, επειδή ήταν κοντά στα Χανιά (έδρα του Γεωργίου), και διότι αποτελούσε ένα φυσικό οχυρό που προσέφερε η δυσπρόσιτη περιοχή.

Αιφνιδίως, στις 10 Μαρτίου του 1905, κηρύχθηκε η επανάσταση. Οι επαναστάτες τοιχοκολλούσαν προκηρύξεις στους δρόμους των Χανίων, όπου κήρυτταν την κατάργηση της αρμοστείας, καλώντας το λαό σε συμπαράσταση, προκειμένου να πραγματοποιηθεί το όνειρο της Ένωσης και τέλος συνιστούσαν στην χωροφυλακή ανυπακοή στον πρίγκιπα. Επιπλέον, εκπρόσωποι των επαναστατών σκορπίστηκαν στην Κρήτη για να μεταδώσουν και να προπαγανδίσουν το επαναστατικό μήνυμα.

Από την μεριά του ο Βενιζέλος, αρχηγός του επαναστατικού κινήματος, ανέλαβε την ενημέρωση του λαού αλλά και των αντιπροσώπων των Μεγάλων Δυνάμεων για τους λόγους και τους σκοπούς της επανάστασης.

2.2. Η ιστορία της εφημερίδας «Κήρυξ»

Ο Κήρυξ είναι μια ιστορική εφημερίδα που ξεκινά από τις αρχές του 1900. Εκδόθηκε το 1901, καταρχήν ως εβδομαδιαία εφημερίδα, από τον Ελευθέριο Βενιζέλο και απετέλεσε το πρώτο δημοσιογραφικό βήμα και την αγωνιστική έπαλξη του μεγάλου πολιτικού, στον αγώνα του κατά της αρμοστείας του Πρίγκιπα Γεωργίου, για την Ένωση της Κρήτης με την μητέρα Ελλάδα.

Για την μαχητική αρθρογραφία του, ο Βενιζέλος καταδικάστηκε με τον «περί Τύπου Νόμον» σε 15 ημερών φυλάκιση, τις οποίες εξέτισε στις φυλακές Ιτζεδίν, με παράλληλη αναστολή της έκδοσης.

Επίσης, η εφημερίδα υπέστη άλλες τρεις καταδίκες και τελικά κλείστηκε το Μάρτιο του 1903. Το 1908 επανεκδόθηκε, από τον συγγενή του Ε. Βενιζέλου, Κυριάκο Κ. Μητσοτάκη, πατέρα του επίτιμου προέδρου της Νέας Δημοκρατίας, Κωνσταντίνου Μητσοτάκη.

Διάφορα γεγονότα επέβαλαν την αναστολή της έκδοσης του Κήρυκα το 1915, η κυκλοφορία της οποίας συνεχίστηκε τα επόμενα χρόνια, που συμπίπτουν με την δικτατορία του Μεταξά και την κατάληψη της Κρήτης από τους Γερμανούς.

Το Νοέμβριο του 1945 και μετά την απελευθέρωση επανεκδίδεται από τον Κώστα Μητσοτάκη, μαζί με μια μικρή ομάδα νέων που είχαν συνεργαστεί στενά στον αγώνα της Εθνικής Αντίστασης.

Η έκδοση συνεχίστηκε κανονικά μέχρι την επομένη της 21ης Απριλίου 1967, της δικτατορίας των συνταγματαρχών, όταν έκλεισε και πάλι για να μην στηρίζει με την αρθρογραφία της το ανελεύθερο καθεστώς των δικτατόρων.

Μετά την αποκατάσταση της Δημοκρατίας, εκδόθηκε πάλι στις 19 Νοεμβρίου του 1974, από τον Κώστα Μητσοτάκη και έκτοτε ο Κήρυξ, εμπλουτιζόμενος με νέα μέσα και ανταποκρινόμενος στις σύγχρονες απαιτήσεις της δημοσιογραφίας, κυκλοφορεί και ενημερώνει το πλατύ αναγνωστικό του κοινό.

Εικόνα 8: Πρωτοσέλιδο της εφημερίδας «ΚΗΡΥΞ»

Μέχρι το 1984 υπεύθυνος ήταν ο Γιάννης Παραδομενάκης. Από το 1984 μέχρι το 2004 εκδότης και διευθυντής διετέλεσε ο Στέλιος Γ. Νικηφοράκης, ο οποίος παραιτήθηκε από τη θέση του λόγω της εκλογής του ως βουλευτής της Ν.Δ. στις εκλογές του 2004.

Το 1987 πέρασε στο μικρό σχήμα, ενώ από το 1992 εκδίδεται σε σύγχρονες ιδιόκτητες εγκαταστάσεις, με κυλινδρικό πιεστήριο.

Σε όλη τη μακρά περίοδο της πολυτάραχης ζωής του, ο «Κήρυξ» υπηρέτησε με πίστη και συνέπεια τις υψηλές αρχές της Ελευθερίας και της Δημοκρατίας. Ιδεολογικό του πιστεύω ήταν και είναι ο Φιλελευθερισμός, τον οποίο υπηρέτησε και για τον οποίο αγωνίσθηκε ο Ελευθέριος Βενιζέλος.

3. Πολιτικές εξελίξεις 2011

Από πολύ παλιά, οι πολίτες, ανεξαρτήτου εθνικότητας, έδειχναν την αγανάκτηση τους στις πολιτικές εξελίξεις της χώρας τους, οι οποίες αφορούσαν την ποιότητα ζωής του λαού.

Το 2011 αποτέλεσε χρονιά μεγάλων εξελίξεων για την Λιβύη, την Αίγυπτο, την Συρία και την Ελλάδα. Οι πολίτες, βλέποντας τους πολιτικούς «άρχοντες» της κάθε χώρας να παίρνουν αποφάσεις οι οποίες θα αποδεικνύονταν καταστροφικές για την πατρίδα τους, ξεσηκώθηκαν μαζικά δείχνοντας με αυτόν τον τρόπο την αντίθεσή τους.

Ενδεικτικά, ορισμένα από τα γεγονότα που αποδείχτηκαν καταστροφικά για τον πολίτη ήταν, κατά κύριο λόγο στην Συρία, όπου και χαρακτηρίστηκε από πολλούς ως «Συριακός Εμφύλιος Πόλεμος», καθώς κατά την διάρκεια των επεισοδίων έχασαν την ζωή τους περίπου 6.400 άτομα, είτε από βασανιστήρια, είτε σφαγιάστηκαν, είτε σκοτώθηκαν, οι περισσότεροι εκ των οποίων άμαχοι. Αντίθετα, λιγότερες ανθρώπινες απώλειες είχαν τα επεισόδια στη Λιβύη.

Κύριο αίτημα όλων των διαδηλώσεων και των εξεγέρσεων των λαών ήταν η απομάκρυνση των αρχών, οι οποίοι με τις αποφάσεις τους, αλλά και με την πολιτική αστάθεια που αυτές προκαλούσαν σε κάποιες περιπτώσεις, οδηγούσαν τον λαό στη φτώχεια και στην εξαθλίωση.

3.1. Συριακός εμφύλιος πόλεμος

Η μάχη για τη Συρία γινόταν σε πολλά επίπεδα, του κυβερνοχώρου μη εξαιρουμένου. Οι ρεπόρτερ της βρετανικής εφημερίδας «Independent», Τιμ Γουόλκερ και Ρίτσαρντ Χολ εξερεύνησαν τον αχανή χώρο του Διαδικτύου σε μια προσπάθεια

να ανακαλύψουν ποιοι κρύβονται πίσω από το «χακτιβιστική» ομάδα χάκερ που είναι γνωστή με το όνομα Συριακός Ηλεκτρονικός Στρατός (SEA), και τάσσεται υπέρ του σύριου προέδρου Μπασάρ αλ Άσαντ και ευθύνεται για αρκετές ηλεκτρονικές επιθέσεις.¹⁹

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον Συριακό εμφύλιο πόλεμο. Παρά την αρκετά μεγάλη λογοκρισία στο Διαδίκτυο και τουλάχιστον δύο μακροχρόνια επικοινωνιακά μπλακάουτ, οι ακτιβιστές που τάσσονταν υπέρ της επανάστασης χρησιμοποίησαν το ίντερνετ για να διασπείρουν πληροφορίες και να δημιουργήσουν ένα ρεύμα υποστήριξης εντός και εκτός της Συρίας. Παρόλα αυτά βρήκαν άξιο αντίπαλο στο πρόσωπο του SEA, που ισχυρίζεται ότι οι αντάρτικες δυνάμεις αποτελούνται κατ' ουσία από ισλαμιστές τρομοκράτες οι οποίοι απολαμβάνουν την στήριξη της Δύσης και έχει σαν στόχο να τους εκθέσει.

Σε ομιλία του, τον Ιούνιο 2011, ο ίδιος ο πρόεδρος Άσαντ εξύμνησε τον SEA για τις προσπάθειές του, περιγράφοντας την ομάδα ως «εικονικό στρατό στον κυβερνοχώρο». Οι χάκερ του SEA έκτοτε έχουν εισβάλει στις προσωπικές σελίδες στο Facebook της αμερικανίδας παρουσιάστριας Όπρα Γουίνφρι και του πρώην προέδρου της Γαλλίας Νικολά Σαρκοζί, στο Twitter του προέδρου της Fifa Σεπ Μπλάτερ και στην ιστοσελίδα του πανεπιστημίου του Χάρβαρντ, που ανασκευάστηκε ως προπαγάνδα υπέρ του Άσαντ.

Όμως οι πλέον διάσημες «επιχειρήσεις» των μελών του SEA αφορούν την εισβολή στους λογαριασμούς στο Twitter παγκοσμίως γνωστών δημοσιογραφικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των «Financial Times», «NPR», «BBC Weather», «Guardian» και «E-News», ενώ προσπάθησαν να εισβάλουν και σε λογαριασμούς δημοσιογράφων του «Independent».

Ορισμένοι παρατηρητές υποψιάζονται ότι ο SEA είναι μια αυτό-οργανωνόμενη ομάδα, χωρίς ηγέτη, παρόμοια με εκείνη των διαβόητων χάκερ Anonymous. Όμως ο SEA έχει επίσημη ιστοσελίδα και ονομαστικό επικεφαλής, έναν 24χρονο χάκερ γνωστό ως «η Σκιά».

¹⁹ «Συρία: Ο «ηλεκτρονικός» στρατός του Άσαντ», Το Βήμα online

Κατά το διάστημα 2011 – 2012, στη Συρία υπήρξε μια συνεχιζόμενη εσωτερική βίαιη σύγκρουση, η οποία χαρακτηρίστηκε από πολλά μέσα ως «Συριακός Εμφύλιος Πόλεμος».

Μετά από την εξέγερση των πολιτών, η κυβέρνηση αποφάσισε να στείλει το συριακό στρατό, προκειμένου να καταφέρει την καταστολή των επεισοδίων, ενώ κατά την διάρκειά του πολλές πόλεις πολιορκήθηκαν.

Εικόνα 9: Οι καταστροφικές συνέπειες του «Συριακού εμφύλιου πολέμου»

Σύμφωνα με μάρτυρες, οι στρατιώτες που αρνήθηκαν να ανοίξουν πυρ εναντίων των άμαχων πολιτών εκτελέστηκαν με συνοπτικές διαδικασίες από το στρατό της Συρίας. Η τότε κυβέρνηση, αρνούμενη κάθε συμμετοχή, κατηγορήσε ένοπλες συμμορίες για τη δημιουργία προβλημάτων.²⁰

Στα τέλη του 2011, πολίτες και λιποτάκτες του στρατού σχημάτισαν μάχιμες μονάδες, οι οποίες ξεκίνησαν μια εκστρατεία εξέγερσης κατά του συριακού στρατού. Οι αντάρτες ενοποιήθηκαν κάτω από τη σημαία του Ελεύθερου Συριακού Στρατού και πολέμησαν με ολοένα και πιο οργανωμένο τρόπο. Ωστόσο, από το πολιτικό σκέλος της ένοπλης αντιπολίτευσης έλειπε μια οργανωμένη ηγεσία. Η εξέγερση έχει θρησκευτική υπονοούμενα, αν και καμία παράταξη στη διαμάχη δεν έχει περιγράψει

²⁰ Al Jazeera, 8 Ιουνίου 2011

τον σεχταρισμό ως κάτι με σημαντικό ρόλο. Η αντιπολίτευση κυριαρχείται από σουνίτες μουσουλμάνους, ενώ τα κορυφαία στελέχη της κυβέρνησης είναι αλεβίτες μουσουλμάνοι.²¹

Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν, περίπου 11.000 άνθρωποι σκοτώθηκαν, οι οποίοι στο μεγαλύτερο μέρος τους ήταν διαδηλωτές, και περίπου 3.500 αποτελούσαν ένοπλους μαχητές.²²

Εικόνα 10: Πλήθος κόσμου έδωσε το παρόν στη διαδήλωση της Συρίας

Αντίθετα, η κυβέρνηση της Συρίας, ανακοίνωσε ότι οι νεκροί ανέρχονται στους 6.400 άτομα, συμπεριλαμβανομένων 2000-2500 μελών των

δυνάμεων ασφαλείας, ενώ, περισσότεροι από 800 αντάρτες και περισσότεροι από 3.000 άμαχοι, έχουν σκοτωθεί σε μάχες με αυτό που χαρακτηρίζουν ως «ένοπλες τρομοκρατικές ομάδες».

Τα Ηνωμένα Έθνη ανέφεραν ότι πάνω από 400 παιδιά έχουν σκοτωθεί, κάτι που επέρριψε η κυβέρνηση της Συρίας χαρακτηρίζοντας τις αξιώσεις από αξιωματούχους του ΟΗΕ ως βασισμένες σε ψευδή δημοσιεύματα που προέρχονται από ομάδες της αντιπολίτευσης. Επιπλέον, πάνω από 600 κρατούμενοι και πολιτικοί κρατούμενοι πέθαναν από βασανιστήρια. Η UNICEF ανέφερε ότι πάνω από 400 παιδιά έχουν σκοτωθεί. Άλλα 400 παιδιά σύμφωνα με πληροφορίες συνελήφθησαν και βασανίστηκαν στις φυλακές της Συρίας. Στις 6 Ιουνίου 2012, 100 άτομα σφαγιάστηκαν στο χωριό Αλ-Κουβέιρ.²³

²¹ Sengupta, Kim (20 Φεβρουαρίου)

²² Arab League delegates head to Syria over 'bloodbath'. Usatoday.com (2011-12-22)

²³ The Times Of India. 7 Ιουνίου 2012

Κατά την διάρκεια των συγκρούσεων, οι αντικυβερνητικοί αντάρτες κατηγορήθηκαν για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων βασανιστήρια, απαγωγές, παράνομη κράτηση και εκτελέσεις αμάχων, στρατιωτών και Shabiha.

Το Παρατηρητήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εξέφρασε επίσης την ανησυχία του για την απαγωγή Ιρανών υπηκόων. Η Εξεταστική Επιτροπή του ΟΗΕ έχει τεκμηριώσει επίσης καταχρήσεις αυτού του είδους στην έκθεσή της το Φεβρουάριο του 2012, η οποία περιλαμβάνει επίσης τεκμηρίωση που δείχνει τις δυνάμεις ανταρτών ως υπεύθυνες για κάποιες μετακινήσεις αμάχων.

Ο Αραβικός Σύνδεσμος, οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, τα κράτη της ΕΕ, τα κράτη του Συμβουλίου Αραβικών Κρατών του Κόλπου και άλλες χώρες έχουν καταδικάσει τη χρήση βίας εναντίον των διαδηλωτών.

3.1.1 Νέα επεισόδια στη Συρία το 2013

Τα επεισόδια στη Συρία συνεχίστηκαν με αποτέλεσμα τον Μάιο του 2013 να υπάρξει νέα ένταση, με ανταλλαγή πυρών μεταξύ συριακού και ισραηλινού στρατού, στα κατεχόμενα Υψίπεδα του Γκολάν.

Το Ισραήλ και το καθεστώς Άσαντ δίνουν αντικρουόμενες εκδοχές για τις συνθήκες υπό τις οποίες αντηλλάγησαν τα πυρά στη γραμμή εκεχειρίας, το τρίτο ανάλογο περιστατικό σε διάρκεια μίας εβδομάδας.

Οι Ένοπλες Δυνάμεις του Ισραήλ ανακοίνωσαν ότι στρατιωτικό όχημα στην ισραηλινή πλευρά της γραμμής εκεχειρίας επλήγη από πυρά που προήλθαν από τη Συρία, και οι ισραηλινοί στρατιώτες «απάντησαν με ακριβή πυρά».

Η Συρία από την πλευρά της διέψευσε και υποστήριξε ότι έπληξε ισραηλινό όχημα που παραβίασε τη γραμμή εκεχειρίας και κατευθυνόταν προς το χωριό Μπρι Αζάμ, το οποίο ελέγχεται από τις δυνάμεις των αντικαθεστωτικών.

Εικόνα 11: Διαδηλωτές στη Συρία

Σε ανακοίνωση του συριακού στρατού αναφέρεται ότι «καταστράφηκε ισραηλινό όχημα με ό,τι είχε μέσα», δίχως να παρέχονται περαιτέρω λεπτομέρειες. Ο συριακός πρόεδρος Μπασάρ αλ-Άσαντ έχει κατηγορήσει επανειλημμένως το Ισραήλ ότι στηρίζει τους αντάρτες που μάχονται το καθεστώς του.

Ανταλλαγή πυρών είχε σημειωθεί κι άλλες φορές τους τελευταίους μήνες στα Υψίπεδα του Γκολάν, καθώς κλιμακώνεται ο εμφύλιος πόλεμος στη Συρία.

Τα σποραδικά επεισόδια έρχονται να πυροδοτήσουν ανησυχίες για πιθανή αναβίωση της σύγκρουσης σε ένα μέτωπο που παρέμενε σε γενικές γραμμές ήρεμο τις τελευταίες δεκαετίες.

Η ένταση μεταξύ Ισραήλ και Συρίας κλιμακώνεται, ειδικά μετά τις τρεις αεροπορικές επιδρομές του ισραηλινού στρατού κοντά στη Δαμασκό, με στόχο, κατά την κυβέρνηση Νετανιάχου, φορτία με προηγμένα οπικά συστήματα που προορίζονταν για τη Χεζμπολάχ του Λιβάνου.

3.1.2. Ξένοι στρατιώτες στο πλευρό της Συρίας

Περισσότεροι από 40.000 υπολογίζονται οι ξένοι μαχητές που συνεχίζουν να πολεμούν στη Συρία κατά του προέδρου Μπασάρ αλ Άσαντ, σύμφωνα με στοιχεία ευρωπαϊκών ερευνών που επικαλείται η τηλεόραση του Λιβάνου «Al Manar».

Σύμφωνα με τις πηγές αυτές, τουλάχιστον 6.113 μαχητές έχουν σκοτωθεί στις μάχες με τις κυβερνητικές δυνάμεις μέχρι τώρα, ενώ δεν αποκλείεται ο αριθμός αυτός να είναι πολύ μεγαλύτερος.

Εικόνα 12: Στρατιωτικές δυνάμεις στο πλευρό της Συρίας

Οι χώρες προέλευσης των μαχητών, που πολεμούν μαζί με τους αντικαθεστωτικούς και τους ακραίους ισλαμιστές που τους υποστηρίζουν, ποικίλουν από ισχυρές δυτικές δυνάμεις μέχρι περιφερειακές της Συρίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία, από τους μαχητές που έχουν σκοτωθεί 729 προέρχονται από τη Σαουδική Αραβία, 640 από το Ιράν, 489 από την Αίγυπτο, 439 από το Λίβανο, 439 από τον Καύκασο, 301 από το Αφγανιστάν, 263 από τη Λιβύη, 261 από το Πακιστάν, 208 από το Ιράκ, 188 από τη Ρωσία, 167 από την Τουρκία, 129 από την Ιορδανία, 117 από τη Σομαλία, 109 από το Κουβέιτ, 90 από τη Γαλλία, 67 από την Υεμένη, 19 από το Αζερμπαϊτζάν, 31 από τη Μάλτα, 7 από τη Μαυριτανία, 6 από τη Σιέρα Λεόνε και 6 από το Σουρινάμ.

3.2. Η επανάσταση στην Λιβύη το 2011

Η εξέγερση του 2011 στην Λιβύη ήταν μια σειρά από ταραχές και συγκρούσεις που συνέβησαν στο Βορειοαφρικανικό κράτος της Λιβύης κατά της κυβέρνησης και του αρχηγού του κράτους Μουαμάρ Καντάφι.

Η λαίλαπα που σάρωσε τον αραβικό κόσμο, αποδεικνύει ότι όταν η καταπίεση, η έλλειψη ελευθερίας, τα βασανιστήρια, οι δολοφονίες, κλπ., ξεπεράσουν

κάποιο κατώφλι, τότε η έκρηξη έρχεται ανεξάρτητα από θρησκευτικές και κοινωνικές καταβολές και η κοινωνία απαιτεί ελευθερία και δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις.

Η μαζικότητα αυτών των εκδηλώσεων αλλά και η ταχύτητα διάδοσης του φαινομένου σε όλον τον αραβικό κόσμο δεν θα ήταν όμως εφικτή αν δεν έπαιζε τον ρόλο καταλύτη η σύγχρονη τεχνολογία της πληροφορίας.

Η μεγάλη διάδοση των υπολογιστών ιδιαίτερα των φορητών (laptops), και κυρίως το διαδίκτυο με το e-mail, το twitter και το facebook, έχουν μηδενίσει τις αποστάσεις και το χρόνο σε παγκόσμιο επίπεδο κάνοντας την ανταλλαγή της πληροφορίας και την ενημέρωση μεταξύ πολιτών εφικτή σε χρόνο μηδέν. Από την άλλη η δορυφορική τηλεόραση έχει φέρει στα σπίτια μιαν άλλη πιο σύνθετη και ανεξάρτητη πληροφόρηση από αυτήν των απόλυτα ελεγχόμενων κρατικών καναλιών στις χώρες αυτές. Δεν είναι τυχαίο ότι σε όλα τα απολυταρχικά καθεστάτα ανά τον κόσμο, η πρόσβαση στο ίντερνετ και τη δορυφορική τηλεόραση είναι ελεγχόμενη. Οι νέες αυτές τεχνολογίες από μόνες τους δεν φέρνουν βέβαια την επανάσταση και τη δημοκρατία.²⁴

Από τα μέσα Ιανουαρίου του 2011, και ενώ ήταν σε εξέλιξη οι διαδηλώσεις και οι ταραχές που οδήγησαν στην πτώση του Μπεν Αλί στην Τυνησία, αντικαθεστωτικές διαδηλώσεις είχαν ξεκινήσει και σε διάφορες άλλες αραβικές κυρίως χώρες, μεταξύ των οποίων και στην Λιβύη.

Στις 27 Ιανουαρίου το καθεστώς του Μουαμάρ αλ-Καντάφι, ο οποίος κυβερνά τη χώρα, για να αποτρέψει την επιδείνωση της κατάστασης ανακοίνωσε ένα πρόγραμμα 24 εκατομμυρίων δολαρίων για την αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος στη χώρα. Στα τέλη του μήνα ο συγγραφέας Τζαμάλ αλ-Χατζί κάλεσε μέσω του διαδικτύου τον κόσμο να διαδηλώσει για μεγαλύτερες ελευθερίες στην Λιβύη όπως συνέβαινε στην Τυνησία και στην Αίγυπτο .²⁵

Στις αρχές Φεβρουαρίου ο Τζαμάλ αλ-Χατζί συνελήφθη από αστυνομικούς με πολιτική περιβολή και του απαγγέλθηκαν κατηγορίες για τραυματισμό ενός ανθρώπου με το αυτοκίνητό του.

²⁴ «Η επανάσταση του διαδικτύου», protagon.gr, <http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=5526>

²⁵ Amnesty International. 8 February 2011. Αρχαιοθετήθηκε από το πρωτότυπο στις 8 Φεβρουαρίου

Οι αντικαθεστωτικές διαδηλώσεις σε πολλές πόλεις της χώρας είχαν μεγαλύτερη συμμετοχή και ήταν πιο δυναμικές από τα μέσα Φεβρουαρίου. Επίκεντρο των διαδηλώσεων είναι η Βεγγάζη.

Στις 15 Φεβρουαρίου έγινε διαδήλωση μπροστά στο αρχηγείο της αστυνομίας στην πόλη ενάντια στη σύλληψη του δικηγόρου και υποστηρικτή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων Fethi Tarbel. Ο Tarbel ήταν δικηγόρος των οικογενειών των θυμάτων της σφαγής στις φυλακές Abu Salim το 1996, όπου περισσότεροι από 1.000 κρατούμενοι υπολογίζεται πως έχασαν τη ζωή τους. Η διαδήλωση διαλύθηκε βίαια από την αστυνομία. Αντίστοιχες διαδηλώσεις έγιναν στις πόλεις Αλ Μπάντα και Αζ Ζιντάν με συνθήματα εναντίον του καθεστώτος.

Εικόνα 13: Διαδήλωση στην πλατεία Maydan al-Shajara της Λιβύης

Η επομένη νέα διαδήλωση, που έγινε στην πλατεία Maydan al-Shajara στη Βεγγάζη, διαλύθηκε από τις αρχές με αντλίες νερού. Σύμφωνα με διαδηλωτές πολλοί από τους αστυνομικούς που χρησιμοποιήθηκαν για τη διάλυση της διαδήλωσης δεν ήταν, όπως πρόδιδε η προφορά τους, από την Βεγγάζη. Διαδηλώσεις και συγκρούσεις με νεκρούς και τραυματίες σημειώθηκαν επίσης στις πόλεις Al Bayda και Al-Quba.

Το καθεστώς αρχικά επέβαλε περιορισμούς και στην συνέχεια μπλόκαρε εντελώς την πρόσβαση στο διαδίκτυο. Η δε κρατική τηλεόραση της Λιβύης στην αρχή δεν έκανε καμία αναφορά στις αντικαθεστωτικές διαδηλώσεις.

Στις 16 Φεβρουαρίου έδειξε πλάνα από φιλοκαθεστωτικές διαδηλώσεις και το ίδιο απόγευμα μετέδωσε απευθείας την ομιλία του Καντάφι, στην οποία κατάγγειλε τις Η.Π.Α και τους σιωνιστές συμμάχους της ενόπιον πλήθους που τον επευφημούσε.²⁶

Η κυβέρνηση του Καντάφι είχε ανακοινώσει κατάπαυση του πυρός, την οποία όμως απέτυχε να τηρήσει.

Τον Αύγουστο, οι δυνάμεις των ανταρτών κατέλαβαν το μεγαλύτερο μέρος των εδαφών που είχαν απολέσει και το μεγαλύτερο μέρος της Τρίπολης.

Στις 23 Αυγούστου, οι Λίβυοι αντάρτες βομβάρδισαν το κατάλυμα του Καντάφι στην Μπαμπ αλ-Αζίζια στην Τρίπολη και μπήκαν στο εσωτερικό του.

Παρά τις αρχικές πληροφορίες που έφεραν τον Καντάφι να είναι μέσα, δεν βρέθηκε εντός του κτηρίου ούτε ο Μοαμάρ, ούτε κάποιο μέλος της οικογένειάς του ή των στρατιωτικών του δυνάμεων.

3.2.1. Διαδοχή των γεγονότων στην Λιβύη

17-21 Φεβρουαρίου: Η 17η Φεβρουαρίου ορίστηκε ως Ημέρα Οργής για την Λιβύη και του Λίβυους εξόριστους. Η Εθνική Διάσκεψη της αντιπολίτευσης στην Λιβύη δήλωσε ότι όλες οι ομάδες που αντιτίθενται στον Καντάφι θα κατέβαιναν σε διαδηλώσεις την ημέρα αυτή, σε ανάμνηση των διαδηλώσεων (17-2-2006) ενάντια στα σκίτσα που σατίριζαν τον Μωάμεθ, οι οποίες εξελίχτηκαν σε αντικαθεστωτικές διαδηλώσεις.

Διαδηλώσεις έγιναν σε διάφορες πόλεις της Λιβύης στη διάρκεια των οποίων δεκάδες άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους. Πολλοί από τους νεκρούς φέρεται να δέχτηκαν πυρά από ελεύθερους σκοπευτές και ελικόπτερα.

²⁶ Staff writer (9 March 2011), “Gadhafi: US, Britain, France Conspiring To Control Libya Oil – Spokesman for Rebel National Libyan Council Says Victory Against Libya ‘s Longtime Leader Will Only Come When Rebels Get a No-Fly Zone, an Ossue That Western Nations Are Seriously Debating”, Ha ‘aretz (IL)

Στη Βεγγάζη οι αρχές άφησαν ελεύθερους και όπλισαν πρώην φυλακισμένους για να χτυπήσουν τους διαδηλωτές.

Στην Τρίπολη και στην πόλη Zentan, διάφορα κυβερνητικά κτίρια, μεταξύ των οποίων και ένα αστυνομικό τμήμα, πυρπολήθηκαν.

Στις 18 Φεβρουαρίου οι συγκρούσεις συνεχίστηκαν. Διαδηλωτές συγκεντρώθηκαν μπροστά στα δικαστήρια της Βεγγάζης. Ορισμένοι αστυνομικοί και στρατιώτες φέρεται να πήγαν με το μέρος των διαδηλωτών. Σύμφωνα με την εφημερίδα Quryna 1.000 κρατούμενοι δραπέτευσαν από τις φυλακές.

Την 19 Φεβρουαρίου διαδηλωτές κατέλαβαν το αεροδρόμιο της Βεγγάζης. Οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν σε ολόκληρη τη χώρα και ο αριθμός των νεκρών διαδηλωτών, πολλοί από τους οποίους φέρεται να χτυπήθηκαν από το πυροβολικό και από στρατιωτικά αεροπλάνα, που εκτόξευσαν μέχρι και πυραύλους εναντίον τους, αυξήθηκε δραματικά.

Η οργάνωση Human Rights Watch, επικαλούμενη πληροφορίες από τα νοσοκομεία της Λιβύης και αυτόπτες μάρτυρες, έκανε λόγο για περισσότερους από 80 νεκρούς ενώ η αντιπολίτευση ανέφερε ότι οι νεκροί ξεπέρασαν τους 120.²⁷

Στις 20 Φεβρουαρίου έγιναν διαδηλώσεις για πρώτη φορά στην πρωτεύουσα της χώρας, Τρίπολη. Ιατροί σε διάφορα νοσοκομεία της Λιβύης ανέφεραν ότι το ιατροφαρμακευτικό υλικό είχε εξαντληθεί ενώ ο αριθμός των νεκρών συνεχώς αυξανόταν.

Οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν σε άλλες πόλεις και κυρίως στη Βεγγάζη, όπου πλέον δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι κατέβηκαν στους δρόμους. Μουσουλμάνοι, κληρικοί και επικεφαλής ορισμένων φυλών έκαναν έκκληση προς το καθεστώς να σταματήσει την αιματοχυσία και ζήτησαν την παραίτηση της κυβέρνησης.

Ο δεύτερος γιος του Μουαμάρ Καντάφι, ο Saif al-Islam Muammar al-Gaddafi εμφανίστηκε στην κρατική τηλεόραση, ενώ έκανε λόγο για ενέργειες σαμποτάζ από ξένους πράκτορες, κυρίως δε από το Ισραήλ και απείλησε με εμφύλιο πόλεμο.

²⁷ Libya: Security Forces Kill 84 Over Three Days. February 18, 2011

Οι Η.Π.Α. εξέδωσαν ταξιδιωτική προειδοποίηση προς τους Αμερικανούς πολίτες σχετικά με τη συνεχιζόμενη αναταραχή στην Λιβύη και η Ευρωπαϊκή Ένωση ζήτησε από τις αρχές της χώρας να απέχουν από τη χρήση βίας κατά των διαδηλωτών.

Στη διάρκεια της νύχτας διαδηλωτές προσπάθησαν να καταλάβουν την Πράσινη Πλατεία. Αυτόπτες μάρτυρες ανέφεραν ότι ελεύθεροι σκοπευτές άνοιξαν πυρ κατά του πλήθους ενώ οπαδοί του Καντάφι οδηγούσαν γύρω από την πλατεία και πυροβολούσαν κατά των διαδηλωτών.

Στις 21 Φεβρουαρίου οι διαδηλώσεις στη Βεγγάζη συνεχίστηκαν και οι διαδηλωτές δέχτηκαν και πάλι επίθεση από αεροπλάνα και ελικόπτερα, ενώ υπάρχουν αναφορές και για βομβαρδισμό κατοικημένων περιοχών από το πολεμικό ναυτικό.

Στην Τρίπολη πυρπολήθηκε το κτήριο του κοινοβουλίου και τράπεζες, ενώ δημόσια κτίρια λεηλατήθηκαν. Υπάρχουν επίσης αναφορές ότι στη Λιβύη βρίσκονταν χιλιάδες μισθοφόροι από άλλες χώρες της Αφρικής για να καταστείλουν την εξέγερση.

Ο Βρετανός Υπουργός Εξωτερικών Γουίλιαμ Χαγκ (William Hague) δήλωσε ότι έχει πληροφορίες ότι ο Καντάφι διέφυγε στη Βενεζουέλα, όμως κυβερνητικοί αξιωματούχοι της χώρας της Νότιας Αμερικής αρνήθηκαν ότι συνέβη κάτι τέτοιο.

Οι πρεσβευτές της Λιβύης στην Ινδονησία, το Μπαγκλαντές, την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ινδία παραιτήθηκαν διαμαρτυρόμενοι για τη βία με την οποία το καθεστώς αντιμετωπίζει τους διαδηλωτές.

Την ίδια μέρα ο Καντάφι εμφανίστηκε στην κρατική τηλεόραση, κατηγορώντας τα διεθνή δίκτυα για την κατάσταση στη χώρα, ενώ παράλληλα αρνήθηκε να παραιτηθεί και δήλωσε ότι θα πεθάνει ως μάρτυρας.

25-28 Φεβρουαρίου: Στις 25 Φεβρουαρίου, ο Γάλλος Πρόεδρος Νικολά Σαρκοζί ανακοίνωσε σε συνέντευξη τύπου ότι ο ηγέτης της Λιβύης Μουαμάρ αλ-Καντάφι «πρέπει να φύγει», καλώντας τον να παραιτηθεί. Τα σχόλια του έγιναν κατά τη διάρκεια συνέντευξης τύπου από κοινού με τον Τούρκο Πρόεδρο Αμπντουλάχ Γκιούλ

στην Άγκυρα. Ο Σαρκοζί επίσης δήλωσε ότι «δεν αποκλείεται στρατιωτική παρέμβαση για την μετακίνηση του Καντάφι από την εξουσία».²⁸

Εικόνα 14: Διαδηλωτές αναρτούν πανό σε κεντρική σημείο της Λιβύης

Το αίτημα του Σαρκοζί για παραίτηση του Καντάφι ήρθε μετά τα βίαια γεγονότα της Παρασκευής, κατά τα οποία τουλάχιστον 5 άνθρωποι σκοτώθηκαν στην Τρίπολη, στην πρωτεύουσα της Λιβύης, όταν προσωπικό ασφαλείας άνοιξε πυρ κατά των διαδηλωτών. Τουλάχιστον 500 άνθρωποι θεωρείται ότι σκοτώθηκαν στην Τρίπολη, με τους τραυματίες να φτάνουν τις 2.000.

Η Ναβί Πιλάι, επικεφαλής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, είπε ότι χιλιάδες κάτοικοι της Λιβύης σκοτώθηκαν από την αρχή των διαδηλώσεων. Το Παρατηρητήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δηλώνει ότι ο αριθμός των νεκρών ανέρχεται στους 300.

Στις 27 Φεβρουαρίου, το Συμβούλιο Ασφαλείας του Οργανισμού των Εθνών υιοθέτησε με ψήφισμα την επιβολή κυρώσεων κατά του καθεστώτος του Μουαμάρ Καντάφι.

3.2.2. Μάρτιος 2011: Αναγνώριση των επαναστατών

Το Εθνικό Μεταβατικό Συμβούλιο, ως η αντιπολίτευση της Λιβύης, υιοθέτησε ως σημαία του, τη σημαία του πρώην Βασιλείου της Λιβύης. Παράλληλα,

²⁸ Sarkozy Calls for Gadhafi to Retire. The Wall Street Journal. February 25, 2011

στις αρχές Μαρτίου, ο Νικολά Σαρκοζί, δήλωσε ότι η Γαλλία αναγνωρίζει τους επαναστάτες της Λιβύης ως «νόμιμους εκπρόσωπους του λαού». ²⁹

3.2.3. Πρόσφυγες από τη Λιβύη στα σύνορα με την Τυνησία

Την Τετάρτη, 17 Μαρτίου 2011, το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών αποφάσισε την επιβολή εναέριου αποκλεισμού στη Λιβύη. Από αυτό το συμβούλιο απείχαν οι εκπρόσωποι της Κίνας, της Ρωσίας, της Βραζιλίας, της Γερμανίας και της Ινδίας. ³⁰

Στις 18 Μαρτίου 2011, η Λιβύη ανακοίνωσε κατάπαυση πυρός μετά την απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Ο Υπουργός Εξωτερικών της Λιβύης, Μουσά Κουσά, δήλωσε πως «η Λιβύη ενδιαφέρεται για τον άμαχο πληθυσμό της. Επίσης είναι έτοιμη να προστατεύσει τους ξένους και τα ξένα περιουσιακά στοιχεία». Παρά τη δήλωση για κατάπαυση του πυρός, Γαλλία και Αγγλία εξέφρασαν την ανησυχία τους για τα λεγόμενα του Καντάφι. Όπως δήλωσε ο Ντέβιντ Κάμερον, «ο Καντάφι θα κριθεί από τις πράξεις του και όχι από τα λόγια του». ³¹

Παρά την ανακοίνωση της κατάπαυσης πυρός, το «Reuters» είχε αναφέρει ότι συνεχίζονταν οι συγκρούσεις στην πόλη της Μισράτας. Την ίδια ώρα, οι κυβερνητικοί δήλωσαν ότι κατάφεραν να καταλάβουν την πόλη, πληροφορία την οποία διέψευσαν οι επαναστάτες. Λίγο αργότερα, ο Καντάφι δήλωσε ότι σχεδιάζει να πολιορκήσει τη Βεγγάζη «χωρίς να δείξει οίκτο». ^{32 33}

3.2.4. Χάρτης επεμβάσεων στη Λιβύη

²⁹ Libya: France recognizes rebels as government. BBC News, 2011-03-10

³⁰ «Αποδέχεται την απόφαση του ΟΗΕ η Λιβύη» - enet. March 18,2011

³¹ «Κατάπαυση πυρός» ανακοίνωσε η Λιβύη, Ναυτεμπορική, Μάρτιος 18 2011

³² «Συνεχίζεται ο βομβαρδισμός της Μισράτα στη Λιβύη» Ναυτεμπορική, 18 Μαρτίου 2011

³³ «Λιβύη ώρα μηδέν» Ελευθεροτυπία, 18 Μαρτίου 2011

Η Γαλλία είχε δηλώσει ότι, μαζί με την Αγγλία, θα έστειλε αεροπλάνα για «συμβολική» πτήση πάνω από τη Λιβύη λίγο πριν την έναρξη της συνόδου. Παράλληλα, ο Αμερικανός Πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα, είχε δηλώσει ότι η χώρα του δεν θα συμμετέχει στις στρατιωτικές επιχειρήσεις, αλλά προειδοποίησε τον Καντάφι, ότι «σε περίπτωση που δεν τηρήσει την απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, οι ΗΠΑ (χωρίς τη χρήση χερσαίων δυνάμεων) θα δράσουν ως μέλος ενός συνασπισμού, με κύριο στόχο την ασφάλεια των πολιτών». Η Γερμανία από την μεριά της είχε υποστηρίξει ότι μια στρατιωτική επέμβαση στη Λιβύη επιφυλάσσει πολλούς κινδύνους και προτρέπει τις άλλες χώρες να μην το κάνουν. Η Ελλάδα είχε δηλώσει ότι θα συμμετέχει στις στρατιωτικές επιχειρήσεις στη Λιβύη, με μοναδικό όρο την ομόφωνη απόφαση.³⁴

Εικόνα 15: Χάρτης επεμβάσεων Λιβύης

Ο Μουαμάρ αλ-Καντάφι δήλωσε, στις 20 Μαρτίου 2011, σε ηχητικό μήνυμα το οποίο μεταδόθηκε από την κρατική τηλεόραση, ότι «δεν θα αφήσει τον στρατό των δυτικών δυνάμεων να καταλάβουν και να εκμεταλλευτούν το πετρέλαιό του», ενώ πρόσθεσε πως προβλέπει νίκη στον πόλεμο, καθώς «η ήττα των δυτικών δυνάμεων είναι αναπόφευκτη. Ο κάθε κάτοικος της Λιβύης κατέχει όπλο και είναι έτοιμος να υπερασπιστεί την πατρίδα του». Τέλος, τόνισε πως «η Λιβύη είναι έτοιμη για παρατεταμένο πόλεμο».³⁵

³⁴ «Αντίστροφη μέτρηση για στρατιωτική δράση εναντίον του Καντάφι», Ελευθεροτυπία, 19 Μάρτιος 2011

³⁵ «Λιβύη: “Ένα νικηφόρο μακρύ πόλεμο” προβλέπει ο Καντάφι», Capital.gr, 20 Μαρτίου 2011

3.2.5. Δηλώσεις Καντάφι για διαπραγματεύσεις

Ο ηγέτης της Λιβύης, Μουαμάρ αλ Καντάφι, είχε αναφέρει ότι είναι έτοιμος για διαπραγματεύσεις με τις δυτικές δυνάμεις. Όπως τόνισε στις 30 Απριλίου 2011:

*«Δηλώνουμε έτοιμοι για κατάπαυση του πυρός και ζητούμε να μην ισχύει μόνο για την πλευρά μας αλλά για όλες, συμπεριλαμβανομένου των δυτικών δυνάμεων. Όμως, οι Σταυροφόροι του NATO δεν σταματούν τους βομβαρδισμούς. Παρόλο αυτά, θα είμαστε οι πρώτοι που θα προχωρήσουμε σε ανακωχή».*³⁶

Την ίδια στιγμή, ο ίδιος δήλωσε *«θα παραμείνω, καθώς κανείς δεν έχει δικαίωμα να με διώξει ή να μου απαγορεύσει να αγωνίζομαι για το καλό της χώρας μου»*. Ο Καντάφι επίσης πρόσθεσε ότι η Λιβύη δεν άρχισε πόλεμο. Επιπλέον, ότι αν οι δυτικές χώρες ενδιαφέρονται για το πετρέλαιο της Λιβύης, μπορεί να επανεξετάσει τα συμβόλαια με τις δυτικές εταιρίες.

3.2.6. Θάνατος μελών οικογένειας Καντάφι

Μετά από βομβαρδισμό των δυνάμεων του NATO στη πρωτεύουσα της Λιβύης, Τρίπολη, το Σάββατο 30 Απριλίου 2011 σκοτώθηκαν ο νεότερος γιός του ηγέτη της Λιβύης, ο 29χρονος Σαίφ Αλ Αράμπ, καθώς και τα τρία εγγόνια του ηλικίας κάτω των 12 ετών. Κανένας από τα θύματα δεν συμμετείχε στις στρατιωτικές επιχειρήσεις του Μουαμάρ αλ Καντάφι.

Στις 20 Οκτωβρίου του 2011, σύμφωνα με το κανάλι Αλ Τζαζίρα, ο Μουαμάρ Καντάφι βρέθηκε τραυματισμένος και στα δυο του πόδια. Σύμφωνα με πηγές, ο Καντάφι σκοτώθηκε το πρωί της 20ης Οκτωβρίου ενώ μετέβαινε στη γενέτειρά του, την Σύρτη. Ένας δημοσιογράφος του καναλιού NTC δήλωσε πως το νεκρό σώμα του Καντάφι βρέθηκε κοντά στην πόλη Μισράτα. Η Βρετανική εφημερίδα «The Guardian», δημοσίευσε φωτογραφία του ματωμένου και νεκρού Καντάφι αναφέροντας πως είναι νεκρός.

Ο Καντάφι και ο γιος του, Μοτασίμ, κηδεύτηκαν στις 25 Οκτωβρίου, το πρωί, σε άγνωστη τοποθεσία. Νωρίτερα ανακοινώθηκε ότι *«ο Μουαμάρ αλ Καντάφι και ο*

³⁶ «Έτοιμος για συνομιλίες με το NATO δηλώνει ο Καντάφι», Ναυτεμπορική, 30 Απριλίου 2011

γιος του θα κηδεύονταν σε μυστικό τάφο στην έρημο», σύμφωνα με δήλωση αξιωματούχου στο ειδησεογραφικό πρακτορείο «Reuters», με μια στρατιωτική πηγή από την Μισράτα να επιβεβαιώνει την είδηση. Η σορός του συνταγματάρχη ήταν μέχρι τις 24 Οκτωβρίου εκτεθειμένη σε ψυγείο κρεάτων στην Μισράτα, όπου συγκεντρώθηκαν πολλοί κάτοικοι της περιοχής, φωτογραφίζοντας τα πτώματα του συνταγματάρχη και του γιου του.

3.2.7. Παγκόσμιος Οργανισμός Επισιτισμού

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Επισιτισμού (ή αλλιώς Παγκόσμιο Πρόγραμμα Σίτισης) ανακοίνωσε, στις 19 Απριλίου 2011, ότι άρχισε να μεταφέρει τρόφιμα διαμέσου της νέας διαδρομής μεταφοράς ανθρωπιστικής βοήθειας στη δυτική Λιβύη, συμπεριλαμβανομένης και της Τρίπολης.

«Καταφέραμε να ανοίξουμε μια νέα διαδρομή ανθρωπιστικής βοήθειας στη δυτική Λιβύη», δήλωσε η Εμίλια Κασέλα, εκπρόσωπος του οργανισμού. *«Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Επισιτισμού κάνει τα πάντα για να διασφαλίσει ότι οι άμαχοι πληθυσμοί που χρειάζονται τη βοήθεια μας δεν θα πεινάσουν, ανεξαρτήτως υπό τη κατοχή ποιανού είναι η πόλη τους»,* αναφέρει η ανακοίνωση του οργανισμού. Οκτώ φορτηγά με 240 μετρικούς τόνους αλεύρων και μπισκότων, τα οποία είναι αρκετά για να τραφούν 50.000 άνθρωποι για ένα μήνα (30 ημέρες), πέρασε στη Λιβύη από τη Τυνησία.³⁷

3.2.8. Εγκλήματα κατά την διάρκεια των συγκρούσεων

Κακοποιήσεις παιδιών: Η μη κυβερνητική οργάνωση «Save The Children» (Σώστε Τα Παιδιά) ανακοίνωσε ότι *«παιδιά έως και οκτώ ετών υπέστησαν σεξουαλική επίθεση κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων μεταξύ των αντικαθεστωτικών της Λιβύης και των δυνάμεων του Μουαμάρ αλ Καντάφι»*. Η οργάνωση ανέφερε ότι πήρε συνεντεύξεις από περίπου 300 παιδιά σε έξι στρατόπεδα προσφύγων, τα οποία βρίσκονται στη

³⁷ «Λιβύη: Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Επισιτισμού του ΟΗΕ θα διανείμει 240 μετρικούς τόνους τροφίμων σε διάφορες [πόλεις στη χώρα μέσω της Ερυθράς Ημισελήνου] Εξπρές, 19 Απριλίου 2011

πρωτεύουσα των εξεγερμένων, Βεγγάζη, και άκουσε αναφορές για βιασμούς και φόνους στις πόλεις Ρας Λανούφ, Ατζνταμπίγια και Μισράτα (ή Μιζουράτα).³⁸

Ο Μάικλ Μάρτ, εκπρόσωπος της οργάνωσης, ο οποίος σύλλεξε τα στοιχεία, δήλωσε ότι *«οι μητέρες των παιδιών κάνουν αναφορές για στρατιώτες, αλλά είναι αδύνατο να ξέρουμε σε ποια παράταξη ανήκουν. Αυτές οι υποθέσεις είναι ανεπιβεβαίωτες αλλά επίμονες, και μας κάνουν να πιστεύουμε ότι αυτό είναι πραγματικότητα»*.³⁹

Κατηγορίες για παραβίαση συνόρων : Η Τυνησία κατηγόρησε τη Λιβύη για παραβίαση συνόρων, καθώς οι συγκρούσεις μεταξύ των αντικαθεστωτικών και των δυνάμεων του Λίβου ηγέτη, Μουαμάρ αλ Καντάφι, εξαπλώθηκαν και ξεπέρασαν τα σύνορα των δύο χωρών. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι βομβαρδισμοί των δυνάμεων του Μουαμάρ αλ Καντάφι φαίνεται να έπληξαν περιοχές, οι οποίες ανήκουν στην Τυνησία και η κυβέρνηση της Λιβύης ζήτησε συγγνώμη από τη κυβέρνηση της Τυνησίας για τις καταστροφές που υπέστησαν εξαιτίας των συγκρούσεων.

Σύμφωνα με ανακοίνωση του Υπουργείου Εξωτερικών της Τυνησίας, *«πυροβολισμοί και συγκρούσεις σε περιοχές της Τυνησίας από δυνάμεις των αντικαθεστωτικών και των κυβερνητικών της Λιβύης αποτελούν παραβίαση της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας και της ασφάλειας των κατοίκων της»*.⁴⁰

3.2.9. Πολύνεκρες συγκρούσεις στη Λιβύη

Πάνω από 10 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους, μέσα σε τρεις ημέρες, κατά την διάρκεια συγκρούσεων μεταξύ αντίπαλων ενόπλων ομάδων στη δυτική Λιβύη, παρά τις προσπάθειες της λιβυκής κυβέρνησης να υπάρξει εκεχειρία μεταξύ των δύο πλευρών.

Συγκεκριμένα ένοπλες ομάδες από την Ζουάρα, πόλη στην οποία κατοικούν κυρίως Βέρβεροι και βρίσκεται στις ακτές της Μεσογείου περίπου 120 χιλιόμετρα

³⁸ «Κύμα σεξουαλικών επιθέσεων κατά παιδιών στη Λιβύη» 25 Απριλίου 2011

³⁹ «Απροστάτευτα τα παιδιά στη Λιβύη», Zoogla.gr, 25 Απριλίου 2011

⁴⁰ «Θερμό επεισόδιο στα σύνορα Λιβύης – Τυνησίας», Euro2Day, 29 Απριλίου 2011

δυτικά της Τρίπολης, αντάλλασσαν πυρά με μαχητές από τους κοντινούς αραβικούς οικισμούς αλ Τζουμάιλ και Ρέγκνταλιν, σύμφωνα με της πληροφορίες που έδωσε στην δημοσιότητα αξιωματούχος του στρατού της Λιβύης.⁴¹

Από την πλευρά του ο Μοχάμεντ αλ Χαρίζι, εκπρόσωπος του Εθνικού Μεταβατικού Συμβουλίου της Λιβύης, ανακοίνωσε σε συνέντευξη Τύπου ότι τέσσερις άνθρωποι από τη Ζουάρα έχουν χάσει τη ζωή τους και ακόμη 10 από την αντίπαλη πλευρά. Συμπλήρωσε ακόμη ότι τουλάχιστον 80 άνθρωποι έχουν τραυματιστεί και από τις δύο πλευρές.

3.2.10. Συνεχίζονται οι εμφύλιες διαμάχες

Παρότι ο πόλεμος στη Λιβύη τελείωσε τον Οκτώβριο του 2011, με τη σύλληψη και το θάνατο του Μουαμάρ Καντάφι, οι εμφύλιες διαμάχες συνεχίζονται.

Ο Λίβυος πρώην ηγέτης είχε μισητούς εχθρούς καθώς και άλλους τόσους πιστούς οπαδούς, που μετά το θάνατο του και την αλλαγή σκυτάλης στην εξουσία, οργανώθηκαν σε ομάδες ανταρτών που εξαπολύουν βομβιστικές επιθέσεις, προκαλώντας «πονοκέφαλο» στην νέα κυβέρνηση που ακόμα προσπαθεί να εδραιωθεί.

Ο στρατός με τη βοήθεια πρώην ανταρτών που πολέμησαν για την πτώση του Καντάφι εξαπέλυσε σφοδρούς βομβαρδισμούς στην Μπάνι Ουαλιντ, την πόλη που κατά τη διάρκεια της εξέγερσης ήταν το προπύργιο των κυβερνητικών δυνάμεων.

Από του βομβαρδισμούς που έγιναν ως αντίποινα για τον θάνατο του αντάρτη που συνέλαβε τον Καντάφι έξω από την Μισράτα, έχασαν τη ζωή τους τουλάχιστον 10 άμαχοι και τραυματίστηκαν δεκάδες, σύμφωνα με το «Al Jazeera».

3.2.11. Συγκρούσεις πολιτών με μέλη της πολιτοφυλακής

⁴¹Newsbomb.gr:<http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/125819/polynekres-sygkroyseis-sti-livyi#ixzz2Y4XT5fsm>

Τουλάχιστον επτά άνθρωποι σκοτώθηκαν και δεκάδες τραυματίστηκαν σε συγκρούσεις που σημειώθηκαν στη Βεγγάζη, ανάμεσα σε διαδηλωτές και την λιβυκή πολιτοφυλακή.

Σύμφωνα με μαρτυρίες κατοίκων, δεκάδες διαδηλωτές είχαν συγκεντρωθεί έξω από το αρχηγείο της ταξιαρχίας Λιβυκή Ασπίδα απαιτώντας τη διάλυση των πολιτοφυλακών, που δεν έχουν ακόμη καταθέσει τα όπλα, σχεδόν δύο χρόνια μετά την ανατροπή του δικτάτορα Μουαμάρ Καντάφι.

Σημειώνεται ότι η δυσφορία για τους πολιτοφύλακες, μερικοί από τους οποίους έχουν απορροφηθεί ή έχουν πάρει άδεια από την κεντρική κυβέρνηση, που οι δυνάμεις της είναι πολύ ανίσχυρες για να διατηρήσουν την ασφάλεια, έχει αυξηθεί, ειδικά αφότου πολιτοφύλακες πολιόρκησαν υπουργεία στην Τρίπολη επιβάλλοντας τη θέλησή τους στην Εθνοσυνέλευση.⁴²

3.3. Αιγυπτιακή επανάσταση του 2011

Από τις 25 Ιανουαρίου ως και τις 11 Φεβρουαρίου του 2011 έγιναν σε πολλές πόλεις της Αιγύπτου διαδηλώσεις με κύριο αίτημα την παραίτηση του προέδρου Χόσνι Μουμπάρακ με συνθήματα κατά της φτώχειας, της διαφθοράς, της ακρίβειας, ειδικά στα τρόφιμα, της ανεργίας και της αστυνομικής βίας.

Και τότε με όπλο το facebook είχε οργανωθεί μια εξέγερση που γρήγορα όμως έγινε η καταστάληκε με τον ωμό και βάνουσο τρόπο που είχε συνηθίσει το καθεστώς να καταστέλλει. Η παρακαταθήκη όμως έμεινε και η αιγυπτιακή νεολαία δεν είχε πει την τελευταία της λέξη.

Η Αίγυπτος έζησε την επανάσταση των επικοινωνιών και του ίντερνετ που έχει δημιουργήσει άλλα δεδομένα στην ενημέρωση αλλά και στην οργάνωση των ανθρώπινων σχέσεων και έτσι ο κόσμος είχε την δυνατότητα να παρακολουθήσει τα γεγονότα της εξέγερσης σε απευθείας χρόνο όπως αυτά ξετυλίγονταν.

⁴² Newsbomb.gr <http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/315412/livyi-aimatires-sygkroyseis-politon-me-meli-politofylakis#ixzz2Y4fSmmj7>

Η δύναμη του ίντερνετ έγινε αντιληπτή με αρνητικό τρόπο από το ίδιο το αιγυπτιακό καθεστώς όταν αποπειράθηκε να το κλείσει και να φράξει έτσι την επικοινωνία της χώρας με τον έξω κόσμο.

Από την αρχή της επανάστασης στην Αίγυπτο μεταδόθηκαν από τα ΜΜΕ πολλές αναλήθειες οι οποίοι συνοδευόταν με αντιφατικά και αστήριχτα σχόλια. Κάποιοι προσπάθησαν να την μειώσουν παρουσιάζοντας την ως μια θρησκευτική επανάσταση που θα οδηγήσει σε μια επανάληψη των ιρανικών γεγονότων του 79. Κάποιοι άλλοι προσπάθησαν να μας αποδείξουν το ακριβώς αντίθετο. Ότι δηλαδή αυτή η επανάσταση ήταν άλλη μια βελούδινη επανάσταση ενορχηστρωμένη από τις ΗΠΑ.

Την πρώτη ημέρα των διαδηλώσεων (25η Ιανουαρίου), που ονομάστηκε από τους οργανωτές «Ημέρα Οργής», σε συγκρούσεις των διαδηλωτών με την αστυνομία, σκοτώθηκαν ένας αστυνομικός στο Κάιρο και δύο διαδηλωτές στο Σουέζ.

Τις επόμενες ημέρες οι διαδηλώσεις συνεχίστηκαν και κορυφώθηκαν μετά την προσευχή της Παρασκευής 28 Ιανουαρίου όπου χιλιάδες άνθρωποι συγκρούστηκαν με την αστυνομία, που χρησιμοποίησε και πλαστικές σφαίρες.

Ο Αιγύπτιος πρόεδρος διέταξε να βγει στους δρόμους ο στρατός και ανακοίνωσε απαγόρευση της κυκλοφορίας από τις 18:00 μέχρι τις 07:00 τοπική ώρα, οι διαδηλωτές όμως αφήφισαν την απαγόρευση. Σύμφωνα με διεθνή δίκτυα το βράδυ της 28ης Ιανουαρίου οι νεκροί στην Αίγυπτο είχαν φτάσει τους 74 ενώ οι τραυματίες ξεπέρασαν τους 2000. Σύμφωνα με τα Ηνωμένα Έθνη (στις 6 Φεβρουαρίου 2011) οι νεκροί έχουν ξεπεράσει τους 300 ενώ οι επίσημες Αιγυπτιακές πηγές αναφέρουν ότι οι νεκροί είναι 11.⁴³

Πηγή έμπνευσης για τους διαδηλωτές αποτέλεσαν τα γεγονότα στην Τυνησία που οδήγησαν στην παραίτηση του προέδρου, Ζίνε Ελ Αμπεντίνε Μπεν Άλι, και την αποχώρηση του από τη χώρα.⁴⁴

Την 1η Φεβρουαρίου 2011 ο πρόεδρος Μουμπάρακ ανακοίνωσε ότι δεν θα έθετε ξανά υποψηφιότητα στις προεδρικές εκλογές. Οι διαδηλωτές απέρριψαν την

⁴³ «Middle East – Shocking “Egypt images” emerge Videos uploaded on YouTube appear to show graphic scenes of recent violence in Cairo and Alexandria», Alzazeera, 2011-02-06

⁴⁴ Εξέγερση στην Τυνησία (τέλη 2010-αρχές 2011)

πρότασή του για να παραμείνει ο ίδιος στην εξουσία μέχρι τις επόμενες εκλογές και απείλησαν με την εκδίωξή του.⁴⁵ Την ίδια ημέρα έγινε πορεία περισσότερων από 1 εκατ. διαδηλωτών στην κεντρική πλατεία Ταχρίρ, στο Κάιρο.

Στις 2 Φεβρουαρίου οπαδοί του Μουμπάρακ, μεταξύ των οποίων, σύμφωνα με μάρτυρες, ήταν και άνδρες των δυνάμεων ασφαλείας με πολιτικά, καθώς και απλοί πολίτες που απειλήθηκαν ή δωροδοκήθηκαν για να πάρουν μέρος στη συγκέντρωση των οπαδών του Αιγύπτου Προέδρου, επιτέθηκαν με σπαθιά, μαχαίρια και μπαστούνια κατά των διαδηλωτών που βρισκόταν στην πλατεία Ταχρίρ με αποτέλεσμα να σκοτωθούν πέντε άνθρωποι και να τραυματιστούν εκατοντάδες άλλοι. Μεταξύ των τραυματιών υπάρχουν και ξένοι δημοσιογράφοι.

Οι διαδηλωτές έδωσαν στον Μουμπάρακ τελευταία διορία για να αποχωρήσει από την εξουσία την 4 Φεβρουαρίου, στην οποία δόθηκε η ονομασία «Παρασκευή της Αναχώρησης» (Friday of Departure), όποτε έγινε μεγάλη διαδήλωση μπροστά από το προεδρικό Μέγαρο.

Στις 11 Φεβρουαρίου ο Αντιπρόεδρος Ομάρ Σουλεϊμάν ανακοίνωσε την παραίτηση του Μουμπάρακ και την ανάληψη της εξουσίας από το Ανώτατο Συμβούλιο των Ενόπλων Δυνάμεων. Ο Χόσνι Μουμπάρακ φέρεται να έφυγε από το Κάιρο και να βρίσκεται στη θερινή του κατοικία στο θέρετρο Σαρμ Ελ-Σείχ (Sharm el-Sheikh) στην Ερυθρά Θάλασσα.

Κατά τις συμπλοκές με δυνάμεις της αστυνομίας σκοτώθηκαν από 300 ως 684 άτομα⁴⁶ (ανάμεσα στα οποία 135 διαδηλωτές, 12 αστυνομικοί, 12 δραπέτες της φυλακής και ένας διευθυντής φυλακών).⁴⁷

⁴⁵ «Ο Χόσνι Μουμπάρακ δεν θα είναι ξανά υποψήφιος για την προεδρία της Αιγύπτου», in.gr, 1-2-2011

⁴⁶ Egypt: Documented Death Toll From Protests Tops 300, Human Rights Watch. Hrw.org. 28-1-2011. <http://www.hrw.org/en/news/2011/02/08/egypt-documented-death-toll-protests-tops-300>.

⁴⁷ News Service, Indo-Asian (30-1-2011). “10 killed as protesters storm Cairo building”. Hindustan Times. <http://www.hindustantimes.com/10-killed-as-protesters-storm-Cairo-building/Article1-656402.aspx>

Εικόνα 16: Διαδηλωτές στους δρόμους της Αιγύπτου εναντιώνονται στο κόμμα του Μουμπάρακ

3.3.1. Διάλυση του κόμματος του Μουμπάρακ

Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Αιγύπτου αποφάσισε τη διάλυση του Εθνικού Δημοκρατικού Κόμματος (NDP), το οποίο ήταν το κόμμα του πρώην προέδρου Χόσνι Μουμπάρακ. Όπως ανακοίνωσε το δικαστήριο, το κόμμα θα παραδώσει την περιουσία του στο κράτος. Παλαιότερα, ορισμένοι δικηγόροι είχαν ζητήσει διάλυση του κόμματος, κατηγορώντας το για διαφθορά.

Στις 5 Φεβρουαρίου 2011 τα μέλη του κυβερνώντος Εθνικού Δημοκρατικού Κόμματος, ανάμεσα στα οποία και ο γιος του, παραιτήθηκαν. Το τηλεοπτικό δίκτυο «Αλ Αραμπίγια» ανακοίνωσε πως και ο ίδιος ο Μουμπάρακ υπέβαλε την ίδια ημέρα την παραίτησή του από την ηγεσία του κυβερνώντος κόμματος. Αργότερα όμως την ίδια μέρα απέσυρε την προηγούμενη ανακοίνωσή του.

Στις 10 Φεβρουαρίου σε διάγγελμά του ανακοίνωσε τη μεταβίβαση μέρους των προεδρικών εξουσιών στον αντιπρόεδρο Ομάρ Σουλεϊμάν και τη σύσταση επιτροπής που ανέλαβε να επεξεργαστεί τη μεταρρύθμιση του συντάγματος.

Στις 11 Φεβρουαρίου και ενώ οι διαδηλώσεις εναντίον του διογκώνονταν, ο αντιπρόεδρος Ομάρ Σουλεϊμάν ανακοίνωσε την παραίτησή του Μουμπάρακ από το προεδρικό αξίωμα και τη μεταβίβαση της εξουσίας στο Ανώτατο Συμβούλιο των

Ενόπλων Δυνάμεων. Βάσει του συντάγματος, οι προεδρικές εξουσίες ανατέθηκαν στον αντιπρόεδρο ή στον πρόεδρο της βουλής.

Το Εθνικό Δημοκρατικό Κόμμα μετονομάστηκε σε Νέο Εθνικό Κόμμα, ενώ ηγέτης ορίστηκε ο αντιπολιτευόμενος Ταλάτ Σαντάτ, γιος του δολοφονηθέντος πρώην προέδρου της Αιγύπτου Ανουάρ Σαντάτ. Ο Σαντάτ απηύθυνε έκκληση στις αντικαθεστωτικές ομάδες κατά την περίοδο της διακυβέρνησης του Μουμπάρακ να προσαρτηθούν στο νέο κόμμα.⁴⁸

3.3.2. Οικονομικές επιπτώσεις

Η τιμή του πετρελαίου Μπρέντ άγγιξε τα 100 δολάρια, στις 31 Ιανουαρίου 2011, στις διεθνείς αγορές, καθώς εντεινόνταν οι ανησυχίες για την πολιτική κατάσταση στην Αίγυπτο. Πρόκειται για ιστορικό υψηλό τιμής που ξεπέρασε αυτή του Οκτωβρίου του 2008. Οι τιμές του πετρελαίου είχαν αυξηθεί και νωρίτερα λόγω φόβων ότι οι διαδηλώσεις μπορεί να οδηγούσαν στο κλείσιμο της διώρυγας του Σουέζ.⁴⁹

Από την άλλη ο γενικός γραμματέας του ΟΠΕΚ Αμπντάλα αλ Μπάντρι δήλωσε ότι *«ο ΟΠΕΚ ανησυχεί για τις εξελίξεις στην Αίγυπτο αλλά δεν βλέπει λόγο για άμεση αύξηση της παραγωγής του καθώς δεν υφίστανται ελλείψεις σε πετρέλαιο»*. Τόνισε επίσης ότι δεν θεωρεί αναγκαία τη σύγκλιση συνάντησης του οργανισμού σε επίπεδο υπουργών πριν από την προγραμματισμένη για τον Ιούνιο του 2011, αν και οι Υπουργοί Πετρελαίου θα έχουν την ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις στο περιθώριο διεθνούς ενεργειακής διάσκεψης στη Σαουδική Αραβία στις 22 Φεβρουαρίου 2011.⁵⁰

Από την άλλη ο υπουργός Πετρελαίου της Σαουδικής Αραβίας Άλι αλ Ναΐμι μιλώντας σε διάσκεψη στη Γενεύη δήλωσε ότι *«η πολιτική μας είναι να διατηρήσουμε πλεονάζουσα την παραγωγική ικανότητα πετρελαίου τουλάχιστον 1,5 έως 2*

⁴⁸ «Τη διάλυση του κόμματος του Μπουμπάρακ αποφάσισε αιγυπτιακό δικαστήριο», In.gr, 16 Απριλίου 2011

⁴⁹ «Στα 100δολ/βαρέλι το πετρέλαιο εξαιτίας της αιγυπτιακής κρίσης», ΤΑ ΝΕΑ, 31 Ιανουαρίου 2011

⁵⁰ «ΟΠΕΚ: Ανησυχεί για τις εξελίξεις στην Αίγυπτο, αλλά δεν παίρνει μέτρα», Καθημερινή, 31 Ιανουαρίου 2011

εκατομμυρίων βαρελιών πετρελαίου την ημέρα για να χρησιμοποιηθεί οπουδήποτε και οποτεδήποτε παραστεί ανάγκη».⁵¹

3.3.3. Διαδηλώσεις κατά της απόφασης Μουμπάρακ

Τα βίαια επεισόδια συνεχίζονται μέχρι σήμερα στην Αίγυπτο, με αποτέλεσμα την απώλεια ανθρώπινων ζώων αλλά και τον σοβαρό τραυματισμό εκατοντάδων.

Πιο συγκεκριμένα το 2012, η πλατεία Ταχρίρ στο Κάιρο γέμισε από χιλιάδες Αιγύπτιους, οι οποίοι αποδοκίμαζαν έντονα τη στρατιωτική διοίκηση της χώρας και την «ήπια» ετυμηγορία στη δίκη του Χόσνι Μουμπάρακ.

«Κάτω η στρατιωτική εξουσία», φώναζαν ρυθμικά οι χιλιάδες διαδηλωτές στο Κάιρο. *«Η θα αποδοθεί η δικαιοσύνη για τους 850 μάρτυρές μας ή θα πεθάνουμε όπως εκείνοι»*.

Οι διαδηλωτές θεωρούσαν ότι το δικαστήριο έπρεπε να καταδικάσει σε θάνατο τον πρώην πρόεδρο της Αιγύπτου.

Στην Αλεξάνδρεια, οι διαδηλωτές έφθασαν τις πέντε χιλιάδες, όμως στην Ισμαηλία πάνω στη διώρυγα του Σουέζ ξεπέρασαν τους χίλιους πεντακόσιους, την ώρα που οι διαδηλωτές στο Πορτ Σάιντ υπολογίστηκαν περίπου στις δύο χιλιάδες ζητώντας επίμονα την «κάθαρση» στις τάξεις του δικαστικού σώματος της Αιγύπτου.⁵²

3.3.4. Συγκρούσεις για το νέο σύνταγμα

Πάνω από 40 άτομα τραυματίστηκαν κατά την διάρκεια συγκρούσεων μεταξύ αντιπάλων και υποστηρικτών του νέου προέδρου της Αιγύπτου, Μοχάμεντ Μορσί.

⁵¹ Βιβλίο με αριθμό κατάθεσης 11513 & 2012 Εθνική Βιβλιοθήκη και το Εθνικό Αρχείο στην Αίγυπτο, πολιτικός συγγραφέας Ahmed Ghanem

⁵² Newsbomb.gr <http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/138509/diadiloseis-stin-ai-gypto-kata-tis-apofasis-gia-ton-moymparak#ixzz2Y4kCdwfX>

Οι ταραχές ξέσπασαν στην πλατεία Ταχρίρ του Καΐρου, όπου οι Ισλαμιστές και οι αντίπαλοί τους αντάλλαξαν πέτρες, μπουκάλια και βόμβες μολότοφ, ενώ υπήρξαν και αντιπαραθέσεις σώμα με σώμα. Αιτία των αντιπαραθέσεων αποτέλεσε η μορφή που θα πάρει το νέο σύνταγμα της χώρας. Η συναίνεση για το σύνταγμα είναι απαραίτητη, ώστε να διεξαχθούν στη συνέχεια βουλευτικές εκλογές.⁵³

Πολλοί διαδηλωτές δηλώνουν εξοργισμένοι από τη δικαστική απόφαση, η οποία απαλλάσσει αξιωματούχους που είχαν εμπλακεί σε επιθέσεις τμημάτων με άλογα και καμήλες κατά διαδηλωτών, στη διάρκεια του κινήματος ενάντια στο καθεστώς Μουμπάρακ.

Περίπου 500 άνθρωποι πραγματοποίησαν πορεία κατά το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας στο κεντρικό Κάιρο φωνάζοντας «Ο λαός θέλει να ανατρέψει το καθεστώς», κατά την πέμπτη επέτειο του νεανικού κινήματος «6 Απριλίου» της αντιπολίτευσης.

Όταν ορισμένοι διαδηλωτές εκσφενδόνισαν φωτοβολίδες εναντίον του δικαστηρίου, το οποίο στεγάζει επίσης το γραφείο του γενικού εισαγγελέα, και προσπάθησαν να σπάσουν την κύρια πύλη, η αστυνομία έκανε χρήση δακρυγόνων από τα παράθυρα των πάνω ορόφων, δήλωσαν μάρτυρες.

Υπενθυμίζεται ότι ο γενικός εισαγγελέας προκάλεσε την οργή των ακτιβιστών όταν ανέκρινε έναν δημοφιλή σατιρικό ηθοποιό της τηλεόρασης, ο οποίος κατηγορείται ότι προσέβαλε τον Μόρσι.

Κατά τη διάρκεια των επεισοδίων τραυματίστηκαν οκτώ άτομα, τα οποία και διακομίστηκαν στο νοσοκομείο, σύμφωνα με το αιγυπτιακό υπουργείο Υγείας.⁵⁴

3.3.5. Φόβοι για νέα επεισόδια στην πλατεία Ταχρίρ

Η πλατεία ήταν κατάμεστη καθ' όλη τη διάρκεια της νύχτας, την Κυριακή 30 Ιουνίου 2013, όπου εκατοντάδες διαδηλωτές πέρασαν τη νύχτα, μερικές ώρες πριν από τη

⁵³ Newsbomb.gr <http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/242882/pedio-mahis-i-plateia-tahrir#ixzz2Y4ljSxG6>

⁵⁴ <http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/295678/aimatires-sygkroyseis-sto-kairo#ixzz2Y4nZFZmL>

μαζική συγκέντρωση της αντιπολίτευσης, η οποία ζήτησε την παραίτηση του ισλαμιστή προέδρου της Αιγύπτου, Μοχάμεντ Μόρσι.

Κατά την προετοιμασία της συγκέντρωσης, η οποία πραγματοποιήθηκε με τη συμπλήρωση της πρώτης επετείου από την ανάληψη των καθηκόντων του κ. Μόρσι, οι διαδηλωτές έστησαν σκηνές, πανό με συνθήματα κατά του προέδρου στην πλατεία - σύμβολο της εξέγερσης η οποία ανέτρεψε το καθεστώς του Χόσνι Μουμπάρακ το 2011, ενώ άλλοι αντικυβερνητικοί διαδηλωτές κατευθύνθηκαν προς το Προεδρικό Μέγαρο.

Εικόνα 17: Συμπλοκές διαδηλωτών – αστυνομικών με χρήση χημικών ουσιών στην Αίγυπτο

Διαδηλώσεις κατά του Μόρσι και πορείες διαμαρτυρίας οργανώθηκαν και στις επαρχίες.

Οι υποστηρικτές του προέδρου, από την πλευρά τους, συνέχισαν την καθιστική διαμαρτυρία, την οποία άρχισαν την Παρασκευή 28 Ιουνίου, στη συνοικία Νασρ Σίτι του Καΐρου, για να προασπίσουν την «νομιμότητα» του πρώτου εκλεγμένου ισλαμιστή προέδρου.

Οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι, στους οποίους ανήκει ο αιγύπτιος πρόεδρος, κάλεσαν επίσης σε «γενική κινητοποίηση» για την υποστήριξη του Μοχάμεντ Μόρσι.

Οι κινητοποιήσεις που οργανώθηκαν από τα αντίπαλα στρατόπεδα προκάλεσαν φόβους για νέα βίαια επεισόδια μετά τις ταραχές στην Αλεξάνδρεια και στις επαρχίες του Δέλτα του Νείλου, οι οποίες είχαν προκαλέσει από την Τετάρτη τον θάνατο οκτώ ανθρώπων, μεταξύ των οποίων ένας Αμερικανός.

Σύμφωνα με αξιωματικό των υπηρεσιών ασφαλείας, δρακόντεια μέτρα ασφαλείας είχαν ληφθεί στη διώρυγα του Σουέζ.

Το κίνημα «Ταμαρόντ» (εξέγερση στα αραβικά) ήταν εκείνο το οποίο άρχισε να καλεί σε διαδηλώσεις και μετά ακολούθησαν οι εκκλήσεις της αντιπολίτευσης. Το κίνημα υποστηρίζει ότι έχει συγκεντρώσει 22 εκατομμύρια υπογραφές με αίτημα τη διεξαγωγή πρόωρων προεδρικών εκλογών.⁵⁵

3.4. Η έναρξη της «Κρίσης» στην Ελλάδα

Στα μέσα του 2010, και μετά τις αποκαλύψεις ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα της Ελλάδας έκλεισε για το 2009 σε επίπεδα πολύ πάνω από αυτά που θα καθιστούσαν το δημόσιο χρέος βιώσιμο, η ελληνική κυβέρνηση αδυνατούσε να δανειστεί με λογικά επιτόκια από τις αγορές για τη χρηματοδότηση του τρέχοντος δημοσιονομικού ελλείμματος και την αναχρηματοδότηση του χρέους.

Σαν αποτέλεσμα όλων αυτών ήταν ο άμεσος κίνδυνος χρεοκοπίας και στάσης πληρωμών του Ελληνικού Δημοσίου. Η προσπάθεια της κυβέρνησης να ανακτήσει την αξιοπιστία της χώρας στις διεθνείς αγορές και να πετύχει μείωση των επιτοκίων οδήγησε σε λήψη μέτρων μείωσης των δαπανών, τα οποία δεν κατάφεραν να ανατρέψουν το αρνητικό κλίμα. Κατόπιν αυτών η Ελλάδα κατέφυγε στη βοήθεια του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που συγκρότησαν από κοινού μηχανισμό βοήθειας για την Ελλάδα.

Η ανακοίνωση της προσφυγής στον μηχανισμό στήριξης έγινε στις 23 Απριλίου 2010 από τον πρωθυπουργό.⁵⁶ Η χρηματοδότηση από τον μηχανισμό

⁵⁵ <http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/322062/aigyptos-hiliades-diadilotes-syrreoy-n-stin-plateia-tahrir#ixzz2Y4omTe7J>

⁵⁶ in.gr «Προσφυγή της Ελλάδας στο μηχανισμό στήριξης ανακοίνωσε ο πρωθυπουργός»

στήριξης έγινε υπό τους όρους ότι η Ελλάδα θα λάβει μέτρα δημοσιονομικής προσαρμογής και, ειδικότερα, υπό τους όρους ότι θα λάβει μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης. Με τη χρηματοδότηση από το μηχανισμό αποφεύχθηκε ο άμεσος κίνδυνος χρεοκοπίας της Ελλάδας, που θα είχε πιθανές ανεξέλεγκτες συνέπειες και για όλη τη ζώνη του ευρώ.

Πιο αναλυτικά, το ετήσιο δημοσιονομικό έλλειμμα της τάξης του 15% για το 2009 σήμαινε ότι μέσα σε ένα χρόνο το δημόσιο χρέος αυξήθηκε από περίπου 110% σε πάνω από 125% ως ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Αυτό συνέβη διότι λόγω της διεθνούς οικονομικής κρίσης, αλλά και άλλων παραγόντων, υπήρχε στασιμότητα του ΑΕΠ και ύφεση ήδη από το 2008. Ως εκ τούτου το ετήσιο έλλειμμα απλά προστίθετο στο χρέος. Ο παρανομαστής (το ΑΕΠ) ήταν πλέον στάσιμος. Η τότε κυβέρνηση προσπάθησε να αποκρύψει τα δυσάρεστα αυτά δεδομένα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις διεθνείς χρηματαγορές. Η προσπάθεια αυτή ήταν ωστόσο μάταιη αφού υπήρχαν δημοσιευμένοι κι άλλοι δείκτες, όπως το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου, που απεικόνιζαν ξεκάθαρα την έκταση του προβλήματος.

Έχοντας διαμορφωθεί ένα δυσάρεστο κλίμα στο εξωτερικό για την ελληνική οικονομία ο πρωθυπουργός Κώστας Καραμανλής, που κυβερνούσε με μία μικρή πλειοψηφία 152 βουλευτών, εξαγγέλλει πρόωρες εκλογές για τις 4 Οκτωβρίου 2009. Για την απόφασή του αυτή κατηγορήθηκε από τους αντιπάλους του, πως με τις εκλογές είχε σκοπό να αποδράσει από την πολύ δύσκολη κατάσταση που διαμορφωνόταν.⁵⁷ Τις εκλογές κέρδισε το ΠΑΣΟΚ με υποσχέσεις για αυξήσεις μισθών στα όρια του πληθωρισμού συνοδευόμενες από την δήλωση «λεφτά υπάρχουν».

Υπουργός οικονομικών ανέλαβε ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου ο οποίος κλήθηκε να αντιμετωπίσει μία δραματική κατάσταση. Στις 20 Οκτωβρίου του 2009 ανακοίνωσε στο ECOFIN ότι το έλλειμμα για το 2009 βρίσκεται στο 12,5% από 6% που το υπολόγιζε η προηγούμενη κυβέρνηση⁵⁸ (τελικά το 2010 αναθεωρήθηκε στο

⁵⁷ Ελευθεροτυπία «Απόδραση δια των εκλογών το σχέδιο Καραμανλή»

⁵⁸ Τα Νέα «Παπακωνσταντίνου: Στο 12,5% του ΑΕΠ το έλλειμμα το 2009»

15,4%). Δύο μέρες μετά ο οίκος αξιολόγησης Fitch υποβάθμισε την Ελλάδα από A σε A-.⁵⁹

Παρόλα αυτά η κυβέρνηση απέφυγε να προχωρήσει άμεσα σε λήψη μέτρων δημοσιονομικής εξυγίανσης, με σκοπό να καθησυχάσει τις αγορές. Στο επόμενο διάστημα προχώρησε σε εφαρμογή προεκλογικών της υποσχέσεων, όπως η καταβολή του επιδόματος αλληλεγγύης σε κοινωνικές ομάδες με χαμηλό εισόδημα.⁶⁰ Συνεπώς σ' ένα βαθμό στις προεκλογικές υποσχέσεις της κυβέρνησης, ήταν και ο προϋπολογισμός για το 2010, που κατατέθηκε στη βουλή στις 20 Νοεμβρίου 2009, ο οποίος περιλάμβανε αυξήσεις, στα όρια του πληθωρισμού, σε χαμηλούς μισθούς και συντάξεις. Ο προϋπολογισμός περιείχε επίσης μέτρα μείωσης δαπανών με περιστολή κρατικής σπατάλης και περικοπές σε λειτουργικές δαπάνες ενώ υπολόγιζε αύξηση εσόδων, κυρίως μέσω της αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής.⁶¹

Λίγο μετά την κατάθεση του προϋπολογισμού υπήρξε νέα αρνητική εξέλιξη που αφορούσε την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας. Στις 8 Δεκεμβρίου ο οίκος Fitch υποβάθμισε για δεύτερη φορά την ελληνική οικονομία στο επίπεδο BBB+.⁶² Με την σειρά του ο οίκος Standard and Poor's προχώρησε στις 16 Δεκεμβρίου σε υποβάθμιση της ελληνικής οικονομίας, κρίνοντας το πρόγραμμα της κυβέρνησης για τη δημοσιονομική εξυγίανση της χώρας ανεπαρκές.⁶³ Ακολούθησε τρίτη υποβάθμιση της ελληνική οικονομίας, στις 23 Δεκεμβρίου, αυτή την φορά από τον οίκο Moody's.⁶⁴

Από τα μέσα Ιανουαρίου του 2010 ξεκίνησε μία συνεχής άνοδος των spreads, που αναφερόταν συχνά στον τύπο ως ράλι ή κούρσα των spreads. Στις 21 Ιανουαρίου του 2010 το spread των 10ετών ομολόγων ξεπέρασε τις 300 μονάδες και στη

⁵⁹ Καθημερινή «Υποβάθμιση από τη Fitch μετά τον δημοσιονομικό εκτροχιασμό της Ελλάδας»

⁶⁰ in.gr «Επίδομα αλληλεγγύης έως 1.300 ευρώ χορηγεί η κυβέρνηση»

⁶¹ tvxs «Κατατέθηκε ο προϋπολογισμός για το 2010»

⁶² Πρώτο Θέμα «Υποβάθμιση της Ελλάδας σε BBB+ από τη Fitch»

⁶³ in.gr «Σε υποβάθμιση της ελληνικής οικονομίας προχώρησε η Standard & Poors»

⁶⁴ Καθημερινή «Τρίτη υποβάθμιση της ελληνικής οικονομίας τον Δεκέμβριο»

συνέχεια ακολούθησε έντονα αυξητική πορεία ξεπερνώντας ακόμα και τις 1000 μονάδες τον Απρίλιο του 2010.⁶⁵

Στις 3 Μαΐου 2010, η Ελλάδα αιτήθηκε €30δισ από τις υπόλοιπες δεκαπέντε χώρες του Ευρώ και €30δισ από το ΔΝΤ. Την αίτηση συνόδευαν 3 συνημμένα μνημόνια:

- «Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής» (ΜΟΧΠ),
- «Τεχνικό Μνημόνιο Συνεννόησης» (ΤΜΣ) και
- «Μνημόνιο Συνεννόησης στις Συγκεκριμένες Προϋποθέσεις Οικονομικής Πολιτικής» (ΣΠΟΠ).

Εικόνα 18: Το ΔΝΤ αξιολογεί του όρους του Μνημονίου στην Ελλάδα

Υπογράφοντες για την ελληνική πλευρά ήταν ο Υπουργός Οικονομικών Γιώργος Παπακωνσταντίνου και ο Πρόεδρος της Τράπεζας της Ελλάδος Γεώργιος Προβόπουλος.

Στις 8 Μαΐου 2010 εγκρίθηκε «Σύμβαση Δανειακής Διευκόλυνσης»

(«Loan Facility Agreement») με τις χώρες του Ευρώ και «Διακανονισμός Χρηματοδότησης Αμέσου Ετοιμότητας» («Stand-by Agreement») με το ΔΝΤ. Το σύνολο αυτών των συμφωνιών ονομάζεται συχνά για συντομία «Μνημόνιο».

Στη συνέχεια σχηματίστηκε ομάδα εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και του ΔΝΤ, γνωστή και ως «Τρόικα», η οποία ανά τρίμηνο αξιολογεί την πρόοδο του προγράμματος εφαρμογής των όρων

⁶⁵ Ναυτεμπορική «Το χρονικό της ελληνικής κρίσης»

του «Μνημονίου» και αποφασίζει για την εκταμίευση της αντίστοιχης δόσης του δανείου.

Στα τέλη του Ιανουαρίου του 2010, ο πρωθυπουργός της χώρας βρισκόταν στο Νταβός της Ελβετίας για το ετήσιο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ. Στη διάρκεια του δέχτηκε έντονες πιέσεις από ξένους ηγέτες για άμεση λήψη μέτρων.⁶⁶ Λίγο μετά την επιστροφή του από το Νταβός, στις 9 Φεβρουαρίου η κυβέρνηση ανακοίνωσε μέτρα για τον δημόσιο τομέα που περιλάμβαναν πάγωμα μισθών, περικοπές επιδομάτων 10%, περικοπές υπερωριών και οδοιπορικών.⁶⁷ Η ανακοίνωση προκάλεσε αντιδράσεις και μία πανελλαδική απεργία της ΑΔΕΔΥ στις 10 Φεβρουαρίου.⁶⁸

Εικόνα 19: Ψήφιση μνημονίου στη Βουλή των Ελλήνων

⁶⁶ Τα Νέα «Η συννεφιασμένη Κυριακή στο Μαξίμου»

⁶⁷ Ελευθεροτυπία «Πάγωμα μισθών και περικοπές επιδομάτων ανακοίνωσε η κυβέρνηση»

⁶⁸ Το Βήμα «Απεργία από ΑΔΕΔΥ στις 10 Φεβρουαρίου»

Στο επόμενο διάστημα άρχισε να αναφέρεται έντονα το ενδεχόμενο της χρεοκοπίας. Για την αποφυγή του ενδεχομένου η κυβέρνηση έλαβε στις 3 Μαρτίου νέα σκληρά μέτρα. Τα οικονομικά μέτρα που λήφθηκαν ήταν:⁶⁹

- Μείωση 30% στα δώρα Χριστουγέννων, Πάσχα, αδείας
- Μείωση 12% σε όλα τα επιδόματα του Δημοσίου
- Μείωση 7% στις αποδοχές υπαλλήλων ΔΕΚΟ, ΟΤΑ, ΝΠΙΔ
- Αύξηση ΦΠΑ από 4,5 στο 5%, από 9 στο 10%, από 19 στο 21%
- Αύξηση 15% στον φόρο της βενζίνης
- Επιβολή επιπλέον 10% έως 30% στους (ήδη υπάρχοντες) φόρους εισαγωγής επί της αξίας των περισσότερων εισαγόμενων αυτοκινήτων.
- Επαναφορά τεκμηρίων διαβίωσης σε όλα ανεξαιρέτως τα αυτοκίνητα (είχαν καταργηθεί τον Σεπτέμβριο του 2003), ακόμα και στα μικρότερου κυβισμού.
- Επέκταση των τεκμηρίων διαβίωσης σε όλα ανεξαιρέτως τα ακίνητα, ακόμα και στα μικρότερα.

Τα μέτρα αυτά προκάλεσαν αντιδράσεις και έγιναν μεγάλες απεργίες και πορείες στις 5 και 11 Μαρτίου 2010.

Η Ελλάδα δεν κατάφερε να βελτιώσει την θέση της στις διεθνείς αγορές παρά την λήψη των μέτρων, με αποτέλεσμα ενάμιση μήνα μετά να προσφύγει στην βοήθεια του ΔΝΤ, της ΕΕ και της ΕΚΤ, που συγκρότησαν από κοινού μηχανισμό βοήθειας για την Ελλάδα. Η ανακοίνωση της προσφυγής στον μηχανισμό στήριξης έγινε στις 23 Απριλίου από τον πρωθυπουργό. Η Ελλάδα προχώρησε σε υπογραφή μνημονίου με το ΔΝΤ και την ΕΕ, για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, προκειμένου να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός στήριξης.⁷⁰ Τα μέτρα ανακοινώθηκαν από τον πρωθυπουργό την Κυριακή 2 Μαΐου και προέβλεπαν:⁷¹

⁶⁹ Ελευθεροτυπία «Τα οικονομικά μέτρα της 3ης Μαρτίου»

⁷⁰ Τα Νέα «Η συμφωνία με Ευρώπη και ΔΝΤ»

⁷¹ Τα Νέα «Ωρα μηδέν για τα νέα μέτρα»

- Αντικατάσταση του 13ου και 14ου μισθού των δημοσίων υπαλλήλων με επίδομα 500 Ευρώ σε όλους όσους έχουν αποδοχές μέχρι 3.000 Ευρώ και πλήρης κατάργησή των δύο μισθών για μεγαλύτερες αποδοχές
- Αντικατάσταση 13ης και 14ης σύνταξης με επίδομα 800 Ευρώ για συντάξεις ως 2500 Ευρώ.
- Περαιτέρω περικοπή επιδομάτων 8% στα επιδόματα των δημοσίων υπαλλήλων και 3% στους υπαλλήλους των ΔΕΚΟ όπου δεν υπάρχουν επιδόματα.
- Αύξηση του υψηλού συντελεστή ΦΠΑ από 21% σε 23%, του μεσαίου από 10% σε 11% (από 1η Ιουλίου 2010) και από 11% σε 13% (από 1η Ιανουαρίου 2011) και αντίστοιχα του χαμηλού στο 6,5% (από 1η Ιανουαρίου 2011).
- Αύξηση στον ειδικό φόρο κατανάλωσης σε καύσιμα, τσιγάρα και ποτά κατά 10%
- Αύξηση στις αντικειμενικές τιμές ακινήτων
- Πρόσθεση ενός επιπλέον 10% στους φόρους εισαγωγής επί της αξίας των περισσότερων εισαγόμενων αυτοκινήτων.
- Επίσης, το νομοσχέδιο προέβλεπε αλλαγές στα εργασιακά με αύξηση του ορίου απολύσεων και μείωση του κατώτατου μισθού. Επιπλέον, στο ασφαλιστικό προέβλεπε αύξηση στα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των γυναικών στον δημόσιο τομέα στα 65 χρόνια έως το τέλος του 2013 με έναρξη το 2011.⁷²

Την ανακοίνωση των μέτρων αυτών ακολούθησε πανελλαδική απεργία και ογκωδέστατη διαδήλωση στις 5 Μαΐου, στην οποία υπήρξε άγρια καταστολή από τις δυνάμεις τάξης και σημειώθηκαν σοβαρότατα επεισόδια. Η μεγάλη διαδήλωση σκιάστηκε από τον θάνατο τριών ανθρώπων (ανάμεσά τους μία έγκυος εργαζόμενη) από πυρκαγιά που ξέσπασε στην τράπεζα Μαρφίν επί της Σταδίου. Το μνημόνιο υπερψηφίστηκε επί της αρχής από τη βουλή την επόμενη μέρα, στις 6 Μαΐου. Υπέρ ψήφισαν 172 βουλευτές, από τον χώρο του ΠΑΣΟΚ και του ΛΑΟΣ, αλλά και η Ντόρα Μπακογιάννη από τον χώρο της ΝΔ (η οποία όμως καταψήφισε τα μέτρα που αφορούσαν περικοπές και μειώσεις στην ψηφοφορία κατ' άρθρο και υπερψήφισε το

⁷² Τα Νέα «αιματηρή διάσωση»

πακέτο επί της αρχής και επί των διαρθρωτικών αλλαγών). Από την πλευρά του ΠΑΣΟΚ, διαφοροποιήθηκαν και δεν τα υπερψήφισαν τρεις βουλευτές (Γιάννης Δημαράς, Σοφία Σακοράφα και Βασίλης Οικονόμου) οι οποίοι αμέσως διεγράφησαν από την κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος, που απέμεινε πλέον με 157 βουλευτές.⁷³

Στις 12 Μαρτίου 2011 υπήρξε συμφωνία για μείωση του ποσοστού δανεισμού κατά 1 ποσοστιαία μονάδα και επιμήκυνση του χρόνου απόσβεσης στα 7.5 χρόνια.⁷⁴

Στις 29 Ιουνίου 2011 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Ελλήνων το «Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015».

Εικόνα 20: Οι Έλληνες διαμαρτύρονται για τα μέτρα λιτότητας έξω από την Βουλή

Το 2011 μετά την κατάθεση του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, το οποίο συνάντησε επίσης μεγάλη αντίδραση από τους πολίτες καθώς και απόρριψη από μεγάλη μερίδα της αντιπολίτευσης, αλλά και αντιρρήσεις ακόμα και εντός του κυβερνόντος κόμματος, προκλήθηκαν και άλλες συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας από πολίτες, κάτι το οποίο ήδη είχε αρχίσει να πραγματοποιείται με αφορμή και ανταπόκριση του Ισπανικού Κινήματος των Αγανακτισμένων.

⁷³ Ελευθεροτυπία «172 «να» με αλληλοκατηγορίες και διαγραφές»

⁷⁴ Το Βήμα «Ανάσα με επιμήκυνση και μείωση επιτοκίου»

3.4.1. Το κίνημα των Αγανακτισμένων και ο ξεσηκωμός του κόσμου

Στο διαδίκτυο οι σκέψεις, οι ιδέες, οι προβληματισμοί μεταφέρονται και εξαπλώνονται όπως το ηλεκτρικό ρεύμα μέσα από τα καλώδια. Σε ελάχιστο χρόνο δημιουργήθηκε η σελίδα Αγανακτισμένοι στο Σύνταγμα και πολύ γρήγορα σελίδες Αγανακτισμένων σε κάθε ελληνική πόλη -και σε πολλές περισσότερες από μία.

Εικόνα 21: Η ομάδα των «αγανακτισμένων» στο διαδίκτυο

Το κίνημα των «Αγανακτισμένων», στην Ελλάδα, ξεκίνησε μέσω του διαδικτύου, των ομάδων δικτύωσης, και συγκεκριμένα έκανε την πρώτη του εμφάνιση στην χώρας μας μέσω του facebook από ένα 18χρονο παιδί.⁷⁵

Ειδικότερα, με αφορμή την μεγαλύτερη πορεία που πραγματοποιήθηκε στην Ισπανία, ο 18χρονος Άρης προσπάθησε να ξεσηκώσει τον ελληνικό λαό. Έτσι μέσω του facebook, ξεκίνησε ένα αντίστοιχο κίνημα στην Ελλάδα. Χωρίς μεγάλη προσπάθεια, με μερικές κοινοποιήσεις, ο 18χρονος κατάφερε να στήσει μία από τις μεγαλύτερες πορείες σε ολόκληρη τη χώρα από τις μεγάλες πόλεις (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα) έως και τις πιο μικρές.

«Ο κόσμος ανταποκρίνεται στο κάλεσμα! Ο λαός έχει πλέον ζυπήσει», ήταν το πρώτο μήνυμα που κοινοποιήθηκε από τους «Αγανακτισμένους» πλέον.

⁷⁵ <http://politicalreviewgr.blogspot.gr/2011/05/18.html>

Μετά την ψήφιση του 1ου μνημονίου και ενώ οι περισσότεροι θεωρούν ότι το κίνημα θα «ξεφουσκώσει», οι πλατείες συνεχίζουν, προς έκπληξη όλων, να γεμίζουν ασφυκτικά από πολίτες, κάθε μέρα και περισσότερους. Οι ανακοινώσεις σε διάφορα διαδικτυακά μέσα συνεχίζονται με μηνύματα «ο κόσμος ζύπνησε πάρτε το χαμπάρι», ενώ μετά τα επεισόδια που σημειώθηκαν στην πλατεία από άτομα που είχαν ενσωματωθεί μέσα στο πλήθος των αγανακτισμένων, προκαλώντας την οργή του πλήθους, κοινοποιήθηκε το εξής μήνυμα: «Όλοι πίστευαν πως κάτι θα αλλάξει, οι γνωστοί όμως βαλτοί του

Εικόνα 22: Οι πολίτες συνεχίζουν να διαμαρτύρονται για το Μνημόνιο

κράτους καταστρέφουν αυτήν την ιδέα στο κέντρο της Αθήνας και γίνεται χαμός! Ο κόσμος όμως προς μεγάλη έκπληξη αυτού του σάπιου κράτους δεν υποκύπτει συνεχίζει να βρίσκεται στο κέντρο της Αθήνας». Μετά την είσοδο των Αστυνομικών Δυνάμεων στην Πλατεία Συντάγματος και παρά τις προσπάθειες του κόσμου, το κίνημα «καταστράφηκε». Μαζί με τις προσαγωγές και τους ξυλοδαρμούς, ο κόσμος χάνει πάλι την ελπίδα του, όχι όμως για πολύ, διότι οι Αγανακτισμένοι δίνουν πάλι δυναμικό παρόν κοινοποιώντας «τέρμα στην εκμετάλλευση όχι άλλη κοροϊδία οι αγανακτισμένοι είναι εδώ και εδώ θα μείνουν, ξαναμαζεύονται στην πλατεία συντάγματος στις 12 Μαΐου στις 18:00 το απόγευμα με αφορμή την παγκόσμια ημέρα αγανακτισμένων».⁷⁶

Σε συνέντευξη που παραχώρησε ο «πυροδότης» του κινήματος της Αθήνας, μεταξύ άλλων ανέφερε: «Τη Δευτέρα είδα τη σελίδα «Αγανακτισμένοι στον Λευκό Πύργο» για τη συγκέντρωση της Θεσσαλονίκης που είχε μαζέψει γύρω στους 1.000 ανθρώπους και αποφάσισα να κάνω κι εγώ μια τέτοια εκδήλωση στην Αθήνα. Αρχικά είχα δημιουργήσει μια σελίδα που αναφερόταν στις πανελλήνιες, με αφορμή τα απάνθρωπα και αντιπαιδαγωγικά θέματα που έπεσαν φέτος σε ορισμένα μαθήματα και

⁷⁶ http://revolution-mathfoni.blogspot.gr/2012/05/blog-post_8487.html

μέσω αυτής της σελίδας δημιούργησα το γκρουπ για την εκδήλωση, η οποία τελικά όπως όλοι είδαμε έλαβε τεράστιες διαστάσεις. Ότι έκανα το έκανα χωρίς καμία σκοπιμότητα και χωρίς κανένα συμφέρον. Η αλήθεια είναι πως δεν περίμενα ότι θα είχε τέτοια απήχηση. Θέλησα απλά να μεταλαμπαδεύσω και στην Αθήνα το κίνημα που δημιουργούταν στη Θεσσαλονίκη. Άλλωστε, πιστεύω πως δεν είμαι μόνο εγώ αγανακτισμένος, αλλά η πλειονότητα των Ελλήνων».⁷⁷ Οι διαδηλώσεις των Αγανακτισμένων, από τον Μάιο έως και τον Νοέμβριο του 2011, σε δεκάδες πόλεις της Ελλάδας, δημιούργησαν νέα κινήματα αγανακτισμένων, (τα οποία όμως δεν κατάφεραν να αντέξουν), όπως τους Αγανακτισμένους Μοτοσικλετιστές, τους Αγανακτισμένους Ανέργους και όχι μόνο.

Εικόνα 23: Οι ειρηνικές διαδηλώσεις σε πλατείες μεγάλων πόλεων προκαλούν το ενδιαφέρον των ξένων δημοσιογράφων

3.4.2. Κίνημα Αγανακτισμένων Μοτοσικλετιστών

Το κίνημα ξεκίνησε το Μάιο του 2011, σαν το κίνημα της πλατείας μέσω διαδικτύου, αυτήν την φορά όμως οι Αγανακτισμένοι δεν συγκεντρώθηκαν στις πλατείες κάνοντας καθιστική διαμαρτυρία. Αντίθετα, πραγματοποίησαν μία ειρηνική

⁷⁷ <http://www.eklogika.gr/page/tribute/firstday-aganaktismenoi>

Εικόνα 24: Παράλληλα με τους «Αγανακτισμένους της πλατείας» αρχίζουν να κάνουν την εμφάνιση τους και άλλα κινήματα

μοτοπορεία, ενάντια στα αντιλαϊκά νομοσχέδια της κυβέρνησης. Η πορεία πραγματοποιήθηκε για λίγες μέρες σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Λάρισα, ενώ σε ανακοινώσεις στην σελίδα της ομάδας, ενημέρωναν τους πολίτες για τη διαδρομή που θα ακολουθούσαν κάθε φορά, καθώς επίσης και για τα μέτρα

ασφαλείας που θα έπρεπε να λαμβάνουν.

Σε ανακοίνωσή τους οι

διοργανωτές τονίζουν:

«Η ανάγκη αφύπνισης των πολιτών που δέχονται καθημερινά βομβαρδισμό νέων χαρατσιών γίνεται και πάλι το «καύσιμο» που θα τροφοδοτήσει τις μοτοσυκλέτες και τους αναβάτες τους στις πορείες, σε δρόμους και πλατείες των πόλεων και προς τους πολίτες που πνίγονται από την αδικία, για κάλεσμα διαμαρτυρίας!

Δεν είμαστε μεμονωμένοι πολίτες που υποφέρουν, είμαστε ένας λαός που πνίγεται από την αδικία και υποβιβάζεται καθημερινά.

Αφήνουμε τις κομματικές σημαίες και τους πολιτικούς που μας έφτασαν έως εδώ και υποθήκευσαν το μέλλον μας, για τον αγώνα προς τον κοινό σκοπό.

Ας ενώσουμε λοιπόν ,πολίτες – κινήσεις – κινήματα και πρωτοβουλίες πολιτών ,τις φωνές μας για να ακουστούμε δυνατά και να απαιτήσουμε το αυτονόητο και δίκαι !

Ελάτε να δείξουμε ότι το «Λαός ενωμένος-ποτέ νικημένος» εκτός από ανάγκη, είναι και πραγματικότητα.

*Είμαστε Αγανακτισμένοι, είμαστε Αποφασισμένοι και καλούμε όλους τους Έλληνες να γίνουμε και Ενωμένοι, για να σταματήσουμε αυτόν τον κατήφορο που εκτός από οικονομικός είναι και αξιών».*⁷⁸

Τον Μάιο του 2013, συμπληρώνοντας 2 χρόνια ύπαρξης, οι Αγανακτισμένοι Μοτοσικλετιστές Ελλάδας διοργάνωσαν εκδήλωση με σύνθημα «*Δύο χρόνια στο δρόμο, πάντα όρθιοι!*»

Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με την ανακοίνωση στην επίσημη ιστοσελίδα τους, επισημαίνουν «*Δύο χρόνια ακομμάτιστης δράσης με συμμετοχές σε πάμπολλες εκδηλώσεις διαμαρτυρίας και συμπαράστασης, κοινωνικής προσφοράς με συλλογή και διανομή ενδυμάτων, φαγητού και ό,τι άλλου ήταν δυνατόν σε ιδρύματα, συλλόγους, άστεγες και άπορες οικογένειες και διαφόρων ειδών δρώμενα εντός αλλά και εκτός Αττικής.. Δύο χρόνια ύπαρξης μέσα από δυσκολίες, αντίξοες συνθήκες αλλά και καταστάσεις που μας έδεσαν σαν μια μεγάλη παρέα και μας θύμισαν έννοιες όπως η αλληλεγγύη, η ανθρωπιά, η επικοινωνία. Για να γιορτάσουμε αυτή την πορεία των δυο χρόνων διοργανώνουμε μια γιορτή στην οποία είναι προσκεκλημένοι όλοι οι μοτοσικλετιστές, σε όποιο club ή ομάδα ανήκουν στο παρκινγκ του Λυκαβηττού, στις 8 Ιουνίου και ώρα 19:00».*

Παράλληλα, την Τετάρτη 19 Ιουνίου 2013, προχώρησαν στην οργάνωση της 66ης Μοτοπορείας τους στον νομό Αττικής, με αφορμή το ζήτημα του κλεισίματος της ΕΡΤ, τονίζοντας «*κάθε μέρα που η ΕΡΤ παραμένει ανοιχτή είναι μια νίκη. Ας αποτελέσει μια αφητηρία για συνολικές αλλαγές σε αυτή τη χώρα και όχι μόνο μια συνδικαλιστική μάχη χωρίς αύριο. Μια νίκη της δημοκρατίας απέναντι σε μια κοινοβουλευτική χούντα και ένα μάθημα για τους συνδικαλιστές ότι ο κόσμος στηρίζει ότι είναι αγνό και όχι κατευθυνόμενο. Ο αγώνας για την ΕΡΤ είναι υπόθεση όλων μας. Είναι ο αγώνας όλων μας. Χτες η ΕΡΤ, αύριο κάποιος άλλος, σύντομα όλοι μας. Θα συγκεντρωθούμε στις 21:30 στην Ερμού (Σύνταγμα) και θα αναχωρήσουμε στις 22:00».*

⁷⁸ Ηλεκτρονική εφημερίδα larissanet.gr

Εικόνα 25: Οι «Αγανακτισμένοι μοτοσικλετιστές» δίνουν το παρόν σε όλη την Ελλάδα

3.5. Πανευρωπαϊκό Ραντεβού των Αγανακτισμένων

««Ραντεβού» στο Σύνταγμα και τις κεντρικές πλατείες πόλεων ανά την Ελλάδα δίνουν οι «αγανακτισμένοι» και αυτή την Κυριακή, συμμετέχοντας στην πανευρωπαϊκή συγκέντρωση διαμαρτυρίας της 5ης Ιουνίου», έγραψαν τα έντυπα Μέσα, προαναγγέλλοντας την νέα Πανευρωπαϊκή συγκέντρωση.

Κρατώντας στα χέρια κατσαρόλες, ελληνικές, ισπανικές και πορτογαλικές σημαίες, και πανό με αντικυβερνητικά συνθήματα, διατράνωσαν γι' άλλη μια φορά ότι δεν προτίθενται να αποχωρήσουν από τις πλατείες, εάν δεν αλλάξει η πολιτική σκηνή του τόπου.

Στην Ισπανία, το κίνημα των «αγανακτισμένων» πραγματοποιούσε συνελεύσεις στην πλατεία Πουέρτα ντελ Σολ της Μαδρίτης για να αποφασίσει τη συνέχεια που επιθυμεί να δώσει στις κινητοποιήσεις του. Μέσα από την «εθνική συνέλευση εκπροσώπων», των «αγανακτισμένων», που είχαν τις πλατείες στη Μαδρίτη, τη Βαρκελόνη και σε άλλες μεγάλες ισπανικές πόλεις, είχε ως στόχο «να συζητήσουμε και να αναλογιστούμε» την κοινή θέση για το μέλλον του κινήματος.

Εικόνα 26: Στο πλευρό της Ελλάδα πολλές χώρες της ΕΕ

Την ίδια στιγμή, όπως ανέφερε, η ανακοίνωση που ανέβηκε στον ιστότοπο madrid.tomalaplaza.net, σκοπός της συνάντησης είναι να «ενισχυθεί και να εξαπλωθεί το κίνημα».

Μία από τις ιδέες που είχαν τεθεί σε συζήτηση, ήταν η διοργάνωση μίας πορείας, διάρκειας ενός μήνα, η οποία θα διέσχιζε την Ισπανία και θα κατέληγε εκεί όπου ξεκίνησε το κίνημα της 15ης Μαΐου, στην Μαδρίτη.⁷⁹

Εκτός αυτού, οι «αγανακτισμένοι» που είχαν στήσει καταυλισμό στην πλατεία Πουέρτα ντελ Σολ, επίκεντρο του κινήματος, δεχόταν αυξημένες πιέσεις να φύγουν, καθώς πρόκειται για τουριστικό και εμπορικό κέντρο.

Επίλογος

Η ΚτΠ πέρα από έναν τεχνολογικό όρο, συνιστά μια έννοια με βαθιές πολιτικές και κοινωνικές προεκτάσεις οι οποίες δεν έχουν μελετηθεί επαρκώς μέχρι σήμερα.

⁷⁹ Naftemporiki.gr

Μέσα από την έρευνα προκύπτει ότι ο χώρος του διαδικτύου και της ΚτΠ επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τον άνθρωπο, δίνοντας του δύναμη αρχικά μέσα σε έναν εικονικό χώρο και εν συνεχεία επηρεάζει την πραγματική του ζωή.

Ήδη από πολύ παλιά,(επανάσταση Θερίσου 1905) τα άτομα μέσα από την ενημέρωση που τους παρείχαν (εφημερίδες, προκηρύξεις κ.α.) μπορούσαν να αποκτήσουν δύναμη και να ενωθούν μαζικά προκειμένου να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους, αλλά και για να αντισταθούν σε αποφάσεις που βλάπτουν το κοινωνικό σύνολο.

Σε πιο πρόσφατα παραδείγματα, όπως οι επαναστάσεις του 2011 σε πολλές χώρες, έδειξαν ότι αυτή η επιρροή ως προς τον άνθρωπο συνεχίζει να υπάρχει και να περνάει μέσα από τις νέες τεχνολογίες. Για την Ελλάδα μια απλή κοινοποίηση σε ένα από τα πλέον γνωστά social media, πυροδότησε ένα από τα μεγαλύτερα κινήματα, το κίνημα των «αγανακτισμένων», όπου καθημερινά χιλιάδες άνθρωποι σε κάθε μέρος της χώρας έκαναν ειρηνική διαμαρτυρία.

Το συμπέρασμα όλων αυτών που προέκυψαν είναι ότι το άτομο από μόνο του δεν ενεργεί, ενώ αν του δοθεί το εναρκτήριο έναυσμα πρωτοστατεί.

Αυτό που δεν μπορούσαν να κατανοήσουν πολλοί στην έναρξη των διαδηλώσεων ήταν το γεγονός ότι έγινε μια γνήσια εξέγερση της νεολαίας, ακηδεμόνευτη από ιεραρχικά κόμματα και θρησκείες, που αποζητούσε τα θεμελιώδη που αποζητά το ανθρώπινο είδος εδώ και αιώνες: ελευθερίες, δικαιώματα, δικαιοσύνη, αξιοπρέπεια, αλληλεγγύη.

Κοινό γνώρισμα των διαδηλώσεων ήταν η αντίσταση με καμπάνιες, απεργίες, πορείες, καθώς και η χρήση όλων των δικτύων του Internet, για την οργάνωση, επικοινωνία, την ενημέρωση, και την εξέγερση των λαϊκών μαζών, ώστε να μετέχουν στις διαδηλώσεις, για τη καταπίεση και λογοκρισία των εκάστοτε καθεστώτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλία:

«*Το δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία της πληροφορίας*», Λ. Μήτρου, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα - Θεσσαλονίκη 2006

«*Αναζητώντας τη legem Informaticam*» Θ. Παπαχρίστου, Εκδόσεις Σάκκουλα

«*Μια πρόταση νομοθετικής πολιτικής για το συνταγματικό δικαίωμα συμμετοχής στην «Κοινωνία της Πληροφορίας»*», Τ. Βιδάλης, Εκδόσεις Σάκκουλα

«*Πρόσβαση στην ηλεκτρονική επικοινωνία: η νομικοπολιτική διάσταση της σύγκλισης των τεχνολογιών*», Αν. Τάκης, Εκδόσεις Σάκκουλα

«*ΤΑΛΩΣ*», Τόμος ΙΣΤ' (2008) Α. Μανιάτης

Λ. Μήτρου, *Το δίκαιο στην κοινωνία της πληροφορίας, Δίκαιο και Κοινωνία στον 21ο αιώνα*, Εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2002

E. Pierrat, *Antimanuel de Droit*, Bréal 2007

Άρθρα:

«*Η κοινωνία της Πληροφορίας και των δικτύων*», Γ. Παππάς

«*Κοινωνία της Πληροφορίας*» Νέδα Κανελλοπούλου, Επίκουρη καθηγήτρια Συγκριτικού Δημοσίου Δικαίου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο

«*Δικαίωμα αντίστασης και ποινικό δίκαιο*», Διονύσης Δ. Σπινέλης, καθηγητής του ποινικού δικαίου στο πανεπιστήμιο Αθηνών

Απόσπασμα μεταπτυχιακής εργασίας «*Νέες τεχνολογίες και κοινωνικές ανισότητες*» που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του ΠΜΣ «*Πολιτική Επικοινωνία και Νέες Τεχνολογίες*» του Πανεπιστημίου Αθηνών. Δημήτρης Καραγιάννης, Νατάσα Μαστοράκου, Γιάννα Μαρμάρου

«*Πολιτική ανυπακοή και δικαίωμα αντίστασης*» Ν. Κανελλοπούλου, Επ. καθηγήτρια Συγκριτικού Δημοσίου Δικαίου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

«Δικαστική των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών» Αντώνιος Π. Μανιάτης, Δικηγόρος,
Επιστημονικός Συνεργάτης - Επίκουρος Καθηγητής ΤΕΙ Πάτρας

«Προσφυγή της Ελλάδας στο μηχανισμό στήριξης ανακοίνωσε ο πρωθυπουργός»
in.gr

«Απόδραση δια των εκλογών το σχέδιο Καραμανλή» Ελευθεροτυπία

«Παπακωνσταντίνου: Στο 12,5% του ΑΕΠ το έλλειμμα το 2009» Τα Νέα

«Υποβάθμιση από τη Fitch μετά τον δημοσιονομικό εκτροχιασμό της Ελλάδας»
Καθημερινή

«Επίδομα αλληλεγγύης έως 1.300 ευρώ χορηγεί η κυβέρνηση» in.gr

«Κατατέθηκε ο προϋπολογισμός για το 2010» tvxs

«Υποβάθμιση της Ελλάδας σε BBB+ από τη Fitch» Πρώτο Θέμα

«Σε υποβάθμιση της ελληνικής οικονομίας προχώρησε η Standard & Poors» in.gr

«Τρίτη υποβάθμιση της ελληνικής οικονομίας τον Δεκέμβριο» Καθημερινή

«Το χρονικό της ελληνικής κρίσης» Ναυτεμπορική

«Η συννεφιασμένη Κυριακή στο Μαξίμου» Τα Νέα

«Η επανάσταση του διαδικτύου», protagon.gr, (ηλεκτρονική διεύθυνση
<http://www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=5526>)

«Πάγωμα μισθών και περικοπές επιδομάτων ανακοίνωσε η κυβέρνηση»
Ελευθεροτυπία

«Απεργία από ΑΔΕΔΥ στις 10 Φεβρουαρίου» Το Βήμα

«Τα οικονομικά μέτρα της 3ης Μαρτίου» Ελευθεροτυπία

«Η συμφωνία με Ευρώπη και ΔΝΤ» Τα Νέα

«Συρία: Ο «ηλεκτρονικός» στρατός του Ασαντ», Το Βήμα online

«Ωρα μηδέν για τα νέα μέτρα» Τα Νέα

«Αιματηρή διάσωση» Τα Νέα

«172 «ναι» με αλληλοκατηγορίες και διαγραφές» Ελευθεροτυπία

«Ανάσα με επιμήκυνση και μείωση επιτοκίου» Το Βήμα

«Τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης στο πραξικόπημα της Αιγύπτου» Δρ. Ευάγγελος Βενέτης

Διαδίκτυο:

Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια,
http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A8%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%8C_%CF%87%CE%AC%CF%83%CE%BC%CE%B1

«Κοινωνία της Πληροφορίας: η δημιουργία της Κοινωνίας του ψηφιακού χάσματος»,
Παπαϊωάννου, Μερόπη, 21-01-2009, (ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://openarchives.gr/search/%CE%A8%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%8C%20%CF%87%CE%AC%CF%83%CE%BC%CE%B1>)

<http://www.secnews.gr/archives/29485>

<http://pacific.jour.auth.gr/security/>

<http://blogs.sch.gr/internet-safety/archives/856>

http://www.pentapostagma.gr/2013/01/blog-post_609.html

«Η Αιγυπτιακή επανάσταση που κανένας δεν περίμενε» (ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://osr55.wordpress.com/2011/02/19/%CE%B7-%CE%B1%CE%B9%CE%B3%CF%85%CF%80%CF%84%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE-%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CE%B1%CE%BD%CE%AD%CE%BD%CE%B1%CF%82/>)

Κείμενο «*Δημοκρατία*», από τη Βικιπαίδεια

Ορισμός «*Επανάστασης*», από τη Βικιπαίδεια

Newsbomb.gr <http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/125819/polynekres-sygekroyseis-sti-livyi#ixzz2Y4XT5fsm>

Newsbomb.gr <http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/315412/livyi-aimatires-sygekroyseis-politon-me-meli-politofylakis#ixzz2Y4fSmmj7>

Newsbomb.gr <http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/138509/diadiloseis-stin-aigypoto-kata-tis-apofasis-gia-ton-moymparak#ixzz2Y4kCdwfX>

Newsbomb.gr <http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/242882/pedio-mahis-i-plateia-tahrir#ixzz2Y4ljSxG6>

<http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/295678/aimatires-sygekroyseis-sto-kairo#ixzz2Y4nZfZmL>

<http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/322062/aigyptos-hiliades-diadilotes-syrreoyn-stin-plateia-tahrir#ixzz2Y4omTe7J>

<http://www.spitha-kap.gr/el/articles/?nid=388>

Ηλεκτρονική εφημερίδα «larissanet.gr»

Ηλεκτρονική εφημερίδα «Zougla.gr»

Ηλεκτρονική εφημερίδα «In.gr»

Φωτογραφίες:

http://www.google.gr/imgres?q=%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%82+%CE%BA%CE%B1%CE%B9+%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CE%B1&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=667&tbm=isch&tbnid=GgUvsFPVB5Rg9M:&imgrefurl=http://www.enet.gr/%3Fi%3Dnews.el.article%26id%3D304891&docid=IasTzJlYQbKhM&imgurl=http://s.enet.gr/resources/2011-08/37-1--8-thumb-large.jpg&w=610&h=458&ei=HmjVUcP_O5HIsgaX8YGYDQ&zoom=1&ved=1t:3588,r:16,s:0,i:128&iact=rc&page=1&tbnh=180&tbnw=246&start=0&ndsp=18&tx=128&ty=55

http://www.google.gr/imgres?q=%CE%B5%CF%80%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%B1+%CF%83%CF%84%CE%B7+%CF%83%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%B1&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=624&tbnm=isch&tbnid=AjhjG6l7vBh1QM:&imgrefurl=http://www.skai.gr/news/world/article/166873/sunehizodai-ta-viaia-epeisodia-sti-suria- /&docid=Tw0_DXakhdNM&itg=1&imgurl=http://www.skai.gr/files/temp//470969EFD7F1550E09ADAA3DB16774AD.jpg&w=660&h=340&ei=6WvVUcXBLcrJOj-gZAN&zoom=1&ved=1t:3588,r:13,s:0,i:119&iact=rc&page=1&tbnh=161&tbnw=313&start=0&ndsp=16&tx=179&ty=81

<http://www.google.gr/imgres?q=%CF%83%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CF%82+%CE%B5%CE%BC%CF%86%CF%85%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%82+%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=624&tbnm=isch&tbnid=IUxf6bOeZ1KraM:&imgrefurl=http://enotitasaronikou.wordpress.com/2013/05/14/%25CE%25B2%25CE%25B9%25CE%25BD%25CF%2584%25CE%25B5%25CE%25BF-%25CF%2586%25CF%2581%25CE%25B9%25CE%25BA%25CE%25B7%25CF%2583-%25CE%25B1%25CF%2580%25CE%25BF-%25CF%2584%25CE%25BF%25CE%25BD-%25CF%2583%25CF%2585%25CF%2581%25CE%25B9%25CE%25B1%25CE%25BA%25CE%25BF-%25CE%25B5%25CE%25BC%25CF%2586%25CF%2585%25CE%25BB%25CE%25B9%25CE%25BF/&docid=e2OVpH2FuvsouM&imgurl=http://enotitasaronikou.files.wordpress.com/2013/05/cf83cf85cf81ceb9ceb1-3.jpg&w=535&h=300&ei=ImvVUfm2OIjvOezRgeAD&zoom=1&ved=1t:3588,r:12,s:0,i:116&iact=rc&page=1&tbnh=168&tbnw=295&start=0&ndsp=15&tx=207&ty=74>

<http://www.google.gr/imgres?q=%CF%83%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%B1+%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%89%CF%84%CE%B5%CF%82&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=624&tbnm=isch&tbnid=x9FHBO Nk0YqzOM:&imgrefurl=http://olympia.gr/2013/06/23/%25CE%25B5%25CF%2584%25CE%25BF%25CE%25B9%25CE%25BC%25CE%25B1%25CF%2583%25CE%25AF%25CE%25B5%25CF%2582-%25CF%2580%25CE%25BF%25CE%25BB%25CE%25AD%25CE%25BC%25CE%25BF%25CF%2585-1000->

%25CF%2583%25CF%2584%25CF%2581%25CE%25B1%25CF%2584%25CE%25B9%25CF%2589%25CF%2584%25CE%25B5%25CF%2582-%25CF%2584%25CF%2589%25CE%25BD-%25CE%25B7/&docid=SciIwt_g63T0nM&imgurl=http://www.real.gr/Files/Articles/Photo/550_334_3363.jpg&w=550&h=334&ei=YWzVUcyQBortPP-sgMgE&zoom=1&ved=1t:3588,r:30,s:0,i:179&iact=rc&page=2&tbnh=175&tbnw=288&start=15&ndsp=20&tx=196&ty=73

http://www.google.gr/imgres?q=%CF%87%CE%B1%CE%BA%CE%B5%CF%81&hl=el&biw=1366&bih=667&gbv=2&tbn=isch&tbnid=OCxBYZwBGGv8JM:&imgrefurl=http://game20.gr/news/sony-hacked-in-greece-too-3923/&docid=hWGStpTy0HISXM&imgurl=http://game20.gr/wp-content/uploads/2011/04/hacker-news-v2.jpg&w=610&h=268&ei=x_pIT9e_NcLChAee0MG-Dg&zoom=1&iact=hc&vpx=329&vpy=357&dur=80&hovh=149&hovw=339&tx=182&ty=93&sig=112352479207651187563&page=6&tbnh=84&tbnw=192&start=104&ndsp=24&ved=1t:429,r:1,s:104

http://spamlaka.blogspot.com/2011/06/blog-post_23.html

<http://7gym-glyfad.att.sch.gr/ergasies/ypol/ypol111111.htm>

http://www.google.gr/imgres?q=%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CE%B3%CE%B9%CE%B1+%CF%83%CF%84%CE%BF+%CE%B9%CE%BD%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%BD%CE%B5%CF%84&hl=el&gbv=2&biw=1366&bih=624&tbn=isch&tbnid=p9RPEO7F65PskM:&imgrefurl=http://mylittleprincenikolas.blogspot.com/2011/03/blog-post.html&docid=ObW_iKB11FnzAM&imgurl=https://lh5.googleusercontent.com/-xSun9z_wCZ8/TXH1DBS7RsI/AAAAAAAAAAnE/GIkaaEc-ssk/grandmother-at-computer.jpg&w=400&h=300&ei=-ftIT733CoK2hAf8uoirDg&zoom=1&iact=hc&vpx=311&vpy=283&dur=260&hovh=194&hovw=259&tx=186&ty=83&sig=112352479207651187563&page=3&tbnh=146&tbnw=178&start=44&ndsp=25&ved=1t:429,r:13,s:44

<http://www.spitha-kap.gr/el/articles/?nid=388>

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%94%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1>

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7>

http://www.google.gr/imgres?q=%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CE%AF%CE%BA%CF%84%CF%85%CE%BF&hl=el&sa=X&biw=1366&bih=667&gbv=2&tbm=isch&tbnid=sNuGPBoO1r_7VM:&imgrefurl=http://now24.gr/kina-telos-anonumias-diadiktuo/&docid=Cx5VgHU00EX67M&imgurl=http://now24.gr/wp-content/uploads/2011/12/%2525CE%2525B4%2525CE%2525B9%2525CE%2525B1%2525CE%2525B4%2525CF%252585%2525CE%2525BA%2525CF%252584%2525CE%2525B9%2525CE%2525BF-.bmp&w=400&h=309&ei=FJdDT-3eEYmAOru1kYoP&zoom=1&iact=hc&vpx=1070&vpy=185&dur=1058&hovh=197&hovw=255&tx=116&ty=59&sig=112352479207651187563&page=1&tbnh=136&tbnw=176&start=0&ndsp=18&ved=0CFUQrQMwBQ

http://www.google.gr/imgres?q=%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7+%CE%B8%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BF%CF%85&hl=el&biw=1366&bih=667&tbm=isch&tbnid=xzctJ_S7cO9vRM:&imgrefurl=http://www.arkoleon.com/%3Fp%3D5546&docid=-W4us-mCTQhyVM&imgurl=http://3.bp.blogspot.com/-Q1Y8U9MUxjs/TZybD4IC7GI/AAAAAAAAACw8/4ovNhHXr7O4/s1600/1300110993.jpg&w=430&h=299&ei=JO49Ue6EIfCK4gTN6YDwDA&zoom=1&ved=1t:3588,r:12,s:0,i:113&iact=rc&dur=728&page=1&tbnh=165&tbnw=237&start=0&ndsp=18&tx=156&ty=69

<http://www.google.gr/imgres?q=%CE%B5%CF%86%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B4%CE%B1+%CE%BA%CE%B7%CF%81%CF%85%CE%BE+%CE%BA%CF%81%CE%B7%CF%84%CE%B7%CF%82+%CE%B2%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%B6%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CF%85+%CE%93%CE%B5%CE%BD%CE%BD%CE%B7%CE%B8%CE%AE%CF%84%CF%89+%CE%A6%CF%89%CF%82&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=667&tbm=isch&tbnid=HXSzSrxw5Rz2UM:&imgrefurl=http://www.kirikas.net/news/content/view>

/1590/51/lang./&docid=xU4fPhUQIIzu7M&imgurl=http://www.kirikas.net/news/images/stories/kirikas02/kiryx14_10_1951.jpg&w=434&h=600&ei=erfSUEl1BYmsPP2hgNAD&zoom=1&ved=1t:3588,r:4,s:0,i:92&iact=rc&page=1&tbnh=192&tbnw=139&start=0&ndsp=20&tx=33&ty=94

http://www.google.gr/imgres?q=%CE%83%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%B1+%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=624&tbm=isch&tbnid=4jg2lMogO-4kYM:&imgrefurl=http://www.newsbomb.gr/diethnh/story/83308/syria-apo-eirhnikh-exegersh-se-enoplh-epanastash&docid=aCzIOsFMrVzNBM&imgurl=http://a.media.newsbomb.gr/items/cache/f1ee4eb7ab6495b48466f870d803d46d_XL.jpg&w=650&h=368&ei=RW3VUYnXJ4LVOZzfgZAN&zoom=1&ved=1t:3588,r:2,s:0,i:86&iact=rc&page=1&tbnh=169&tbnw=299&start=0&ndsp=17&tx=208&ty=119

<http://www.google.gr/imgres?q=%CE%BB%CE%B9%CE%B2%CF%85%CE%AE+%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=624&tbm=isch&tbnid=GgPRcv60Of4NAM:&imgrefurl=http://www.dea.org.gr/%25CE%25B4%25CE%25B9%25CE%25B5%25CE%25B8%25CE%25BD%25CE%25B9%25CF%2583%25CF%2584%25CE%25B9%25CE%25BA%25CE%25AE-%25CE%25B1%25CF%2581%25CE%25B9%25CF%2583%25CF%2584%25CE%25B5%25CF%2581%25CE%25AC/%25CE%25B7-%25CE%25BB%25CE%25B9%25CE%25B2%25CF%2585%25CE%25BA%25CE%25AE-%25CE%25B5%25CF%2580%25CE%25B1%25CE%25BD%25CE%25AC%25CF%2583%25CF%2584%25CE%25B1%25CF%2583%25CE%25B7-%25CE%25B7-%25CE%25B9%25CE%25BC%25CF%2580%25CE%25B5%25CF%2581%25CE%25B9%25CE%25B1%25CE%25BB%25CE%25B9%25CF%2583%25CF%2584%25CE%25B9%25CE%25BA%25CE%25AE-%25CE%25B5%25CF%2580%25CE%25AD%25CE%25BC%25CE%25B2%25CE%25B1%25CF%2583%25CE%25B7-%25CE%25BA%25CE%25B1%25CE%25B9-%25CE%25B7-%25CE%25B1%25CF%2581%25CE%25B9%25CF%2583%25CF%2584%25CE%25B5%25CF%2581%25CE%25AC&docid=NKThOzYQypQoGM&itg=1&imgurl=htt>

[p://www.dea.org.gr/sites/default/files/styles/square_large/public/field/image/tahrir.jpg
&w=615&h=405&ei=yM3VUfe6BoTXPI2OgMgF&zoom=1&ved=1t:3588,r:44,s:0,i:
221&iact=rc&page=3&tbnh=182&tbnw=247&start=38&ndsp=23&tx=172&ty=100](http://www.dea.org.gr/sites/default/files/styles/square_large/public/field/image/tahrir.jpg&w=615&h=405&ei=yM3VUfe6BoTXPI2OgMgF&zoom=1&ved=1t:3588,r:44,s:0,i:221&iact=rc&page=3&tbnh=182&tbnw=247&start=38&ndsp=23&tx=172&ty=100)

http://www.google.gr/imgres?q=%CF%87%CE%B1%CF%81%CF%84%CE%B7%CF%82+%CE%B5%CF%80%CE%B5%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD+%CE%BB%CE%B9%CE%B2%CF%85%CE%AE&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=624&tbm=isch&tbnid=JCthdMWjTVfMqM:&imgrefurl=http://www.inprecor.gr/index.php/archives/60759&docid=8FfS5a-hIpOugM&imgurl=http://www.inprecor.gr/wp-content/uploads/2011/05/%2525CE%25259B%2525CE%2525B9%2525CE%2525B2%2525CF%25258D%2525CE%2525B7_%2525CE%25259D%2525CE%252591%2525CE%2525A4%2525CE%25259F_%2525CF%252583%2525CF%25258D%2525CE%2525BC%2525CE%2525B2%2525CE%2525BF%2525CE%2525BB%2525CE%2525B1_%2525CF%252587%2525CE%2525AC%2525CF%252581%2525CF%252584%2525CE%2525B7%2525CF%252582_060511.jpg&w=600&h=270&ei=OW7VUZevLsvqOOSGgOAG&zoom=1&ved=1t:3588,r:47,s:0,i:230&iact=rc&page=3&tbnh=150&tbnw=314&start=37&ndsp=21&tx=163&ty=80

http://www.google.gr/imgres?q=%CF%87%CE%B1%CF%81%CF%84%CE%B7%CF%82+%CE%B5%CF%80%CE%B5%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B5%CF%89%CE%BD+%CE%BB%CE%B9%CE%B2%CF%85%CE%AE&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=624&tbm=isch&tbnid=fiq9sgPB4jcbjM:&imgrefurl=http://sxoliastesxwrissynora.wordpress.com/2011/03/19/%25CE%25BC%25CE%25B5-%25CF%2588%25CE%25AE%25CF%2586%25CE%25B9%25CF%2583%25CE%25BC%25CE%25B1-%25CF%2584%25CE%25BF%25CF%2585-%25CF%2583%25CF%2585%25CE%25BC%25CE%25B2%25CE%25BF%25CF%2585%25CE%25BB%25CE%25AF%25CE%25BF%25CF%2585-%25CE%25B1%25CF%2583%25CF%2586%25CE%25B1%25CE%25BB%25CE%25B5%25CE%25AF%25CE%25B1%25CF%2582-%25CE%25BF/&docid=VuKTvRB9_68rjM&imgurl=http://sxoliastesxwrissynora.files.wordpress.com/2011/03/libya4.jpg%253Fw%253D600%2526h%253D400&w=600&h=400&ei=OW7VUZevLsvqOOSGgOAG&zoom=1&ved=1t:3588,r:44,s:0,i:221&iact=rc&page=3&tbnh=183&tbnw=275&start=37&ndsp=21&tx=190&ty=134

http://www.google.gr/imgres?q=%CE%B1%CE%B9%CE%B3%CF%85%CF%80%CF%84%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%B7+%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=624&tbn=isch&tbnid=vWgoeGEIuUVMXM:&imgrefurl=http://tvxs.gr/news/kosmos/aigyptos-enas-xronos-eksegersi-kai-anatropi&docid=oVI4x1PTYZ-q2M&imgurl=http://tvxs.gr/sites/default/files/article/2012/04/82934g-egypttahir.jpg&w=670&h=450&ei=mm_VUYGTBoO6OJfSgTA&zoom=1&ved=1t:3588,r:42,s:0,i:221&iact=rc&page=3&tbnh=178&tbnw=265&start=39&ndsp=23&tx=33&ty=53

http://www.google.gr/imgres?q=%CE%B5%CF%80%CE%B5%CE%B9%CF%83%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%B1+%CF%83%CF%84%CE%B7+%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1+%CF%84%CE%B1%CF%87%CF%81%CE%AF%CF%81&newwindow=1&sa=X&hl=el&biw=1366&bih=624&tbn=isch&tbnid=Iln7v44hub_veM:&imgrefurl=http://www.newsit.gr/default.php%3Fpname%3DArticle%26art_id%3D214862%26catid%3D7&docid=k9DRBrL9UEmhYM&imgurl=http://images.watchit.gr/%253Fh%253D358%2526w%253D600%2526src%253Dhttp://www.newsit.gr/files/Image/2013/06/11/taksim2.JPG&w=600&h=358&ei=QnDVUZafKceuPOy7gLgM&zoom=1&ved=1t:3588,r:52,s:0,i:245&iact=rc&page=3&tbnh=173&tbnw=282&start=37&ndsp=22&tx=106&ty=87

http://www.google.gr/imgres?q=%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%B7+%CF%88%CE%B7%CF%86%CE%B9%CF%83%CE%B7+%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BF%CF%85&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=667&tbn=isch&tbnid=uZq_UJ9vri02iM:&imgrefurl=http://oladeka.blogspot.com/2012/11/live.html&docid=IRVUmWuT5nRNaM&imgurl=http://www.streetmag.gr/wp-content/uploads/2012/04/vouli.jpg&w=1600&h=1067&ei=cJEDUuiaEYrStQapvoHgCQ&zoom=1&ved=1t:3588,r:5,s:0,i:95&iact=rc&page=1&tbnh=183&tbnw=255&start=0&ndsp=14&tx=206&ty=30

<http://www.google.gr/imgres?q=%CE%94%CE%9D%CE%A4&newwindow=1&hl=el&biw=1366&bih=624&tbn=isch&tbnid=yHsoTky9DkWjzM:&imgrefurl=http://www.zarpa.gr/%25CE%25B4%25CE%25BD%25CF%2584->

%25CE%25B1%25CF%2585%25CE%25BE%25CE%25AE%25CF%2583%25CF%
2584%25CE%25B5-%25CE%25AD%25CF%2589%25CF%2582-126-
%25CF%2586%25CE%25AC%25CF%2581%25CE%25BC%25CE%25B1%25CE%
25BA%25CE%25B1-
%25CE%25B2%25CE%25B9%25CE%25B2%25CE%25BB%25CE%25AF%25CE
%25B1-
%25CF%2581%25CE%25B5%25CF%258D%25CE%25BC%25CE%25B1/&docid=
yGkfJ37snw83rM&imgurl=[http://www.zarpa.gr/wp-](http://www.zarpa.gr/wp-content/uploads/2013/06/dnt_new.jpg)
content/uploads/2013/06/dnt_new.jpg&w=970&h=646&ei=G5IDUqGvDMnFswby0o
CwAQ&zoom=1&ved=1t:3588,r:18,s:0,i:142&iact=rc&page=2&tbnh=178&tbnw=26
9&start=10&ndsp=21&tx=205&ty=91